Ч. 33 (14.281). Львів, середа 12. лютого 1936. Pocztowa opłata opłacona ryczałtem. Рік VII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060. 145.322. — Адреса для телеграм: „Діло" Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Четвертьрічно 15·00 „
Півріччо 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 229-41. „ Друкарні: 229-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Таємні американські маневри.

САН ПЕДРО, 11. 2. ПАТ. 65 американських воєнних суден, з того 11 лінійних, 12 великих кружляків та 3 авіонетки з 400 літаками виїхали в напрямі південних побереж Каліфорнії на 5-денні маневри. Мають вони бути сповиті суворою тайною, тому не допустили на них журналістів ані світливців.

І СУХОПУТНЯ АРМІЯ МАЄ ЗБІЛЬШИТИСЯ.

ВАШИНГТОН, 11. 2. ПАТ. Ще недавно до американських законодатних палат були внесли проект модернізації та успраєння фльоти, а оце тепер шеф генеральної булави ген. Мелнін Крейґ предложив військовій комісії парляменту рапорт, у якому пропонує збільшити стан американської армії, а саме: старшин з 12.000 до 14.000, вояків зі 140.000 до 165.000. „Нема сумніву, що неспокійні часи повернулись і було би нерозумом легковажити досвід минулого" — стверджує ген. Крейґ

Місія червоного маршала.

ПАРИЖ 11. 2. ПАТ. В „Журналь" вказує Бріс, що перебування маршала Тухачевського в Парижі збіглося дивним дивом з моментом, коли в парляменті має початися дискусія в справі ратифікації франц.- совітського трактату.

По довшім перебуванні у „торговців гарматами з тамтої сторони каналу Ля Маншу" — пише Бріс — Тухачевський приїхав до Франції, *щоб забезпечити в найновіші засоби, очевидно на кошт доставців, совітську армію, що в мирному часі начислює півтора міліона людей.*

ПАРИЖ, 11. 2. ПАТ. Тухачевський відбув довшу конференцію з шефом французького генерального штабу і шефом штабу фльоти. Виявляється, що Тухачевський дістав місію вплинути на приспішення ратифікації франц.-совітського союзу. Сподіються, що Тухачевський з Парижа поїде в Прагу.

„Зединені Держави Середущої Европи".

Кн. Штаремберґ про Габсбурґів та реґенцію.

ЛЬОНДОН, 11. 2. ПАТ. „Дейлі Телеграф" містить цікаве інтервю з австрійським віцеканцлером кн. Штарембергом. Він вірить, що Габсбурги у майбутньому повернуться на австрійський престіл. Проголошення реґенції уважав би він нельояльністю супроти архикнязя Оттона. Цей останній не може вернутися тепер до Австрії, бо її найближчим завданням є зорганізувати співпрацю між усіми державами Середущої Европи, а Мала Антанта боїться, що реставрація монархії в Австрії викликалаб тенденцію до відбудови Габсбурської імперії у довоєнних кордонах. Австрія не думає переступити теперішніх границь — вона хоче лише витворити між наддунайськими державами атмосферу довіря, що дозволилаб зблизитися до ідеалу зединених держав Середущої Европи. Це заставляє Австрію протиставитися націонал-соціялізмові, що бажає роздерти Европу на два ворожі табори: германський та славянський.

Чеський премієр у Парижі.

ПАРИЖ, 11. 2. ПАТ. Обговорюючи конференцію премієра Годжі з французьким міністром закорд. справ Флянденом, „Ле Журналь" стверджує, що її темою була організація Наддунайщини шляхом зближення таможних держав. Дотично питання реставрації Габсбурґів Чехословаччина займає інше становище як Австрія чи Мадярщина. „Ле Пті Парізієн" інформує, що обі державні мужі радили над запевненням европейської рівноваги та над господарською співпрацею між Австрією і Малою Антантою.

На шкільнім фронті без змін.

З приводу чергової мобілізації Т. Ш. Л.

Як у 1886 р. посол Романчук поставив був у галицькому соймі внесок, щоби ввести українські національні школи, тоді посол А. Малецький поставив іменем польської соймової більшости противний внесок: щоби ввести утраквізм у школах. Колиж у дискусії, супроти розторощуючих аргументів українських і деяких розважніших польських послів за національними школами — прихильники утраквізму не могли найти розумних і переконливих мотивів за узасадненням внеску посла А. Малецького, тоді від польської соймової більшости встав посол граф Голеєвський і, звертаючись у сторону українців, заявив просто з моста:

„Róbcie sobie, co chcecie, tego nigdy nie usuniecie: będziemy zawsze polonizować rusinów, bo inaczej być nie może!" (В соймовім протоколі занотовано, що цю заяву стрінула польська соймова більшість френетичними оплесками.)

Польонізацію переводжено під крилами австрійського уряду на всіх ділянках життя, а в першу чергу при помочі шкільництва й виховання. Велику ролю відіграло тут „Towarzystwo Szkoły Ludowej" (T. S. L.), яке у Східній Галичині удержувало сотки приватних народніх шкіл і приватних народніх учителів. Одначе всі ті денаціоналізаційні змагання не принесли сподіваних успіхів. У вогні важкої боротьби росла українська свідомість, росла сила і відпорність українського народу, консолідувалася новочасна українська нація. Асиміляційні змагання польських „культуртреґерів" в роді Голеєвського та його наслідників мали, правда, один безсумнівний конкретний успіх, але — неґативний: викопали велику пропасть між обома сусідніми народами.

Після світової війни відносини не змінилися на краще. Керма шкільництва й освіти в Польщі опинилася у вшехпольських руках, а один з тодішніх вшехпольських стовпів проф. Сікора, віцепрезес „T. S. L.", опісля шкільний куратор на Волині, у своїй праці п. н. „Zagadnienia główne" так закликував в 1923 р. до експанзії на східні окраїни:

„Журба за креси, за східну границю Річипосполитої — це важне завдання держави. Ніодне зі суспільних питань не є таке пильне і ніодно на випадок занедбання не грозить такими страшними наслідками, як справа польського шкільництва на східних окраїнах".

Одночасно появляється в польській пресі знаменний поклик п. н. „Kościół i szkoła fundamentem polskości kresów. Nauczycielstwu rzucamy hasło: Na wschód! Na wschód!" А в тому заклику пишеться дальше:

Італія цікавиться заворушеннями на Близькому Сході

НАДІЇ РИМУ.

ПАРИЖ, 11. 2. ПАТ. Авро обговорює італійські надії на щасливий кінець війни. Перш за все рахують у Римі на збройну перемогу; ще перед дощевою порою приступлять до енерґійної акції на фронті. Чимало надіються від внутр. розбиття Абісинії. Італійці вяжуть деякі надії також зі збройннями Німеччини, що заставлять великодержави перестати цікавитися східно-африканською справою. Італійська увага звернена не лише на заворушення в Єгипті, але також на ситуацію в Сирії, Палестині, Занзібарі та Уґанді. В Римі пояснюють ці події розбиттям солідарности европейських держав, яка повинна бути абсолютною догмою для кольоніяльних народів.

Японсько-китайські переговори.

ПЕКІН, 11. 2. ПАТ. В китайських колах кружляють чутки, що недавно знову почалися переговори в справі Північного Китаю. Ґенерал Доігара буцімто домагався від політичних рад провінції Гопеї та Чагару: нових комісій для фінансових справ, доходів з мит, політики зовсім незалежної від Нанкіну та договору з Японією, що регулював би всі питання, які торкаються Чагару та східного Гопеї.

НАДІЇ НАНКІНСЬКОГО УРЯДУ.

ТОКІО, 11. 2. ПАТ. Аґенція Домеі подає: Акіре Арійоші, японський амбасадор у Китаю, прибув до Кобе. В інтервю заявив він представникам преси, що нанкінський уряд надіється багато від японсько-китайської конференції, що має відбутися в Нанкіні. Темою конференції буде справа наладнання японсько-китайських взаємин. Амбасадор Арійоші переконаний, що Чан-Кай-Шек буде далі вірний політиці зближення Китаю і Японії.

РУКА КОМІНТЕРНУ.

ШАНГАЙ, 11. 2. ПАТ. Японська преса пише, що з Владивостоку приїхав відомий комуністичний емісар Бородін з 36 іншими комуністичними аґітаторами.

„Про мілітаристичні напади не думаємо, не маємо наміру атакувати наших сусідів зі зброєю в руці, одначе культурний, цивілізаційний наїзд дозволений кожному. Коли в кожній громаді на кресах, міській чи сільській, найдеться учитель поляк-ідейник, який зуміє в кресову дітвору вщепити від наймолодших літ переконання, чим вона є і чим повинна почуватися, тоді вплив цих нових віток на окруження видасть просто необчислені плоди. Учителя поляка, сказавши коротко, жде апостольська місія, він повинен стати місіонарем-пропагатором польської думки на східних окраїнах..."

В 10 літ опісля замісць проф. Сікори приходить до голосу д-р Артур Копач, начальник головного відділу Кураторії Л. Ш. О. й одночасно генеральний освітній референт „T.S.L.". Він помістив у вересні 1931 р. знамените інтервю в польській пресі, в якому читаємо м. ін.:

„Теперішня державна ситуація вимагає, щоб особливий натиск покласти на східні окраїни. Керманичі „T. S. L." стоять на становищі, щоб найсильніше змцнити польщину і польську культуру на східних окраїнах. Тепер не вистарчає вже оборона нашого стану посідання на східних окраїнах. (А було то в часі, коли українське шкільництво вже майже було спольонізоване і зутраквізоване! — **Прим. І. Г.)!** Треба перейти до наступу! Частина преси сумнівається, чи держава дасть поміч. Отже державна допомога певна і вона буде, бо уряд здає собі справу з ваги освітньої праці на східних окраїнах..."

Як на представника шкільної влади, яка має опікуватися не тільки польським, але в рівній мірі й українським шкільництвом і вихованням — сказано дуже багато, на наш погляд, може навіть — за багато. Та таке експанзивне, войовниче становище представника Кураторії Л. Ш. О. можна би ще до якоїсь міри оправдати психічним наставленням, з огляду на опозицію тодішньої Української Парляментарної Репрезентації і негативне її становище до т. зв. польських державних конечностей.

Одначе те „психічне наставлення" у представників Кураторії Л. Ш. О. таке глибоке й непереможне, що й після кількамісячного польсько-українського порозуміння і спроб нормалізації польсько-українських відносин — зовсім не змінилося на якесь більш примирне. Про це мали ми нагоду переконатися з промови візиторки Кураторії Л.Ш.О. п. Яворської у львівському радіо 4. січня 1936 р. в год. 19 на тему „Про освітню мобілізацію на південно-східніх землях". Прелегентка говорила про культурну війну на цих областях. Ця справа для нас першорядного значіння, бож терен цієї війни — це українські землі. (Переповідаємо на підставі неповних нотаток:)

„...Ця справа найбільш актуальна на полудневo-східних окраїнах, де поляки окружені другим народом. Хто має занятися цією акцією? — Польський народній учитель! Одначе він і так вже угинається від надміру найріжніших обовязків. Це правда, але його ніхто не може там заступити. Можна йому тільки допомогти, щоб серед чужого середовища не був осамітнений.

„Інтерес народовий, освітній і суспільний вимагає, щоби всі польські організації скоординували свої сили і свою працю під начальним проводом „Towarzystwa Szkoły Ludowej", яке працює тут 45 літ. Доми людове T. S. L. — це те ясне світло серед темряви. Хто їх будує? Будує їх освітній маняк, яким звичайно є народній учитель. Збудує в одній громаді, йде до другої.

„Освітньої війни на полудневo-східних окраїнах без учителя не виграємо! Його ніхто не заступить! Але йому треба помогти. Треба дати поміч не тільки моральну, але й реальну!"

Отже на полудневo-східнім шкільнім фронті без змін! Становище нинішньої представниці Кураторії Л.Ш.О. п. Яворської в нічому не відбігає від становища п. Сікори чи п. Артура Копача. А коли воно так, то й не дивуватися, що для учителів-українців нема місця серед українського народу! На рідній землі звязують їм руки й ноги, їх переносять в неукраїнські області, їх передвчасно пенсіонують або просто редукують, а їхні місця займають польські учителі, місіонарі і пропагатори польщини, які тут мають виграти війну...

Очевидно ми не можемо й не сміємо безчинно приглядатись усім тим затіям. Польській загальній освітній мобілізації та польським стратегічним плянам під командою T.S.L. мусимо протиставити мобілізацію всіх українських культурних сил під проводом Рідної Школи. В першу чергу скріпити й поширити саму діяльність самої Рідної Школи, виявляючи в тому напрямі якнайбільшу ініціятиву на низах.

Подбаймо, щоб безумовно в кожній громаді повстав діяльний кружок „Р. Ш.", щоб до тих кружків втягнено всіх українців та українок, зокрема всю молодь, що вже вийшла зі шкільного обовязку. Подбаймо, щоби всі товариства, кооперативи, установи і підприємства стали членами Рідної Школи, щоб кожний українець при всякій нагоді памятав на Рідну Школу і сповняв супроти неї свої обовязки! І. Г.

Защо викидають із Закарпаття?

У „Вперед!" з 1. ц. м. читаємо: Темне верховинське село Брустури, затроєне алькоголем й заморене злиднями в 1935. р., завдяки невтомній праці учителя І. Холодного, закладає у себе спож. кооперативу, що стає головним джерелом дешевого накупу для бідних рбітничих родин. Кооператива є членом центрального союзу чсл. кооп. у Празі й має у своїх рядах до 300 членів.

Як усі, так і ця кооператива Підкарпаття — мала мізерний оборотовий капітал: на початку 4.129 Кч. власного капіталу; із того 3075 Кч паїв та 1054 Кч вписового. З цеї суми кооп. видала 679 Кч. на необхідний інвентар при заснуванні крамниці, так що оборотовий капітал підприємства є 3.450 Кч.

З цим малим капіталом І. Холодний зачинає провадити торгівлю в кооп. крамниці (як продавець) і робить цілу революцію в цінах. Олій з 6 Кч паде на 3 і пів, нафта з 2 Кч. на 1.80, сіль з 1.80—2 Кч на 1.50, солонина з 14 Кч. на 12 Кч. і т. д.

Селяни всією душею полюбили свій бовт (крамницю), зрозумівши величезну її вагу та міць, як одинокого засобу, що може їх виводити зі страшних визисків торговельного капіталу, скупченого в руках місцевих багачів-жидів, що

КУРТ КЛЯЙН.

Метаморфоза пана Теодора.

„Пане Теодор! Пане Теодор!" так гукали ввесь день у малій крамниці пані Сімони в містечку на півдні Франції. Коли не було служачого, тоді прикажчиці казали „Пан Теодор буде такий добрий!" або коли яка з них мала якусь зустріч, або хотіла йти до стрижія, казала „Ах! Теодор буде такий чемний, полагодить за мене це"... Навіть коли хто збив лямпу або згубив свій бльок, зараз кликали Теодора.

Міг би хто думати, що Теодор це був посильний, малий чура. Він був книговодом і спеціялістом від фактур. Була це важна особа, від якої залежав увесь оборот фірми. Його зверхній вигляд покривався з його характером; був середнього росту, худощавий і неймовірно несміливий. Ніколи не смів нікому чогось відмовити або хоч би і перечити. Навіть ніхто не хотів звертати увагу на те, що він носив нестрижену бороду від 22-го року життя. Тепер мав 30 літ. Виглядав блідо, нещасливо, на носі мав цвікер.

Підчас карнавалу влаштовували щороку велике добродійне свято „Охорони самотніх молодих дівчат" з участю всіх місцевих достойників. Теодор теж пішов туди. Невідомо, чи тому, що якась з тих дівчат всунула йому білет і він не мав відваги відмовитись, чи тому, що хотів подивляти свою шефову (бо нишком віддавна горів до неї сентиментом) — досить, що пішов. Атракцією забави була томболя. Комітет придумав для гостей незвичайну несподіванку: на головну виграну безплатний білет до Парижа II-ою клясою і триохденний безплатний побут у столиці.

Богиня Фортуна, якої химоролів ніхто збагнути не може, зробила так, що першу нагороду дістав Теодор. Можете уявити собі його постать серед загальної уваги. Щойно його сусід пригадав йому, що число, яке тримає в руці, виграло першу премію. Під шум гомінких завбав витягнули його на естраду, де передали йому виграну. Перший відрух казав йому відступити свій білет. Але коли саме тоді підійшла до нього пані Сімона і дала йому 5-денну відпустку та склала побажання, він зрозумів вагу своєї особи. Вклонився і рішився. Хоч на другий день перший прикажчик у крамниці глузував собі з нього, що він готов завоювати парижанки — він не змінив своєї постанови.

Не можемо змальовувати тої сміливости, яку мусів добути із своєї душі Теодор, щоб зважитись на таку небезпечну подорож. Ще менше можемо зупинятись на почуваннях його подиву для Парижа, на іронічних усміхах, якими зустрічали його в готелі всі від портієра до служниці, — хочемо тільки зупинитись на головній події його побуту.

На другий вечір після свого приїзду — коли першу ніч опокійненько проспав у готелі — рішив вибратись на Монмартр. Страшна відвага! Йти до дільниці богемістів, танців, нічної забави! Але хотів він доказати прикажчикові із своєї крамниці, що він таки пізнав дещо із нічного Парижа. Поїхав туди підземельною залізницею. Та заки вийшов сходами на площу Кліші, вже якась молода жінка взяла його сильно під руку, щоб він міг дати собі раду з натовпом, що плив проти нього.

Що було цього вечора, про це він на другий день памятав слабо, як сон. Пригадував собі якийсь дорогий льокаль і штудерні напитки у чудових чарках і ніжну розмову. Його нова знайома мала навіть знайомих довкола себе, бо всі їй кланялись. Все було гарне, але не подобалось йому те, що заки він зміркував у чому річ, вона маленькими ножичками відрізала йому бороду. Хотів утікати, але раніше ще мусів заплатити рахунок, до речі дуже високий.

Цієї ночі не міг він довго заснути. Коли подивився на себе у дзеркало, мав враження, що життя його сплямлене. Вранці, коли вибирався нишком (щоб портієр його не бачив) до стрижія, щоб поправити свою бороду — думав про самогубство. Все-ж стрижій, як досвідний чоловік, упевняв його, що завдяки свому мистецтву зможе надати йому „нове обличчя" (так і сказав).

Справді; коли дві години пізніше встав із крісла цього спеціяліста, не міг себе пізнати. На вулиці зупинявся перед крамницями, де було дзеркало і подивляв себе. Бачив шляхотне вибідле лице, модерний виріз зачіски, повні меляхолійної туги очі — зовсім як у кінових журналах на фотографіях великих акторів. У готелі портієр і сама служниця складали йому бажання з приводу такої небувалої, чудової зверхньої переміни. Щойно тоді він уперше у своєму житті випростувався. Прийшло йому навіть на думку, що треба якось виправдати свій новий вигляд! він кинув недбайливу фразу: „Я вже був би зробив це давно, але ви самі знаєте, що значить заздрісна жінка!"

Коли Теодор вернувся до свого містечка, витали його з тріюмфом. До своєї крамниці ввійшов у новому одязі і в першій хвилині ніхто не хотів повірити, що це він. Він став героєм дня. Засипували його запитами, але він умів зберігати дискретну мовчанку. Дами, що заходили за покупками, споглядали на нього. Прикажчиці не мали сміливости підходити до нього із своїми дотеперішніми просьбами. А сама пані Сімона дивилася на нього таким поглядом, якби вперше його запримітила.

Одного дня прийшла до її фірми листівка з Парижа. Був це жарт, який зробила собі готелева служниця, написавши до Теодора на листівці: „До швидкого побачення. Івєтта". Листівку передавали собі у крамниці з рук до рук, заки вручили її Теодорові. Коли спитали Теодора, чи він має намір вертатись до Парижа, відповів дипломатично „Може". Після цього пані Сімона запросила його до свого бюра на окрему ділову розмову. Вона звернула йому увагу, що на майбутнє застерігається проти того, щоб такі листівки приходили до нього на адресу фірми. За хвилину перейшла на те, що вона, слаба жінка, не може вже сама вести такого підприємства і потребує якоїсь помочі. Кілька днів почали перешіптуватись у конторі. І не диво. Пан Теодор, вернувшись із Парижа, перейшов огневу пробу. Він став директором фірми, но, і самої пані Сімони.

Перекл. а. б.

з монопольний спосіб диктували ціни. Минає рік. Кооператива розвивається, відчиняє філію у присілку Яблониця й загрозливо для своїх конкурентів зростає. Числові дані за 1935. рік яскраво доказують, як при чеснім веденні справи можна мати блискучі висліди та з малим капіталом зробити великий інтерес.

Остання ревізія, переведена перед річними загальними зборами, виявила: товарів та довжників має кооп. на 13.897.85 Кч., власний капітал зріс на 5.519 Кч., службовцям виплатила кооператива 10.179 Кч. (разом з довозом), на адміністрацію видано 1.684 Кч. Загальний оборот кооперативи за 1935. р. 136.500 Кч.

Отже, коли візьмемо під увагу початковий капітал кооперативи 3.450 Кч. і порівняємо з фактичним станом 13.897.85 Кч., крім інвентаря, то побачимо кольосальний зріст її, що може завдячувати лише свому провідникові І. Холодному, якому й дає повне признання ревізор централі в протоколі ревізії кооперативи.

Та не таке признання й подяку дістає І. Холодний від адміністративної влади, що на доноси місцевих крамарів видалюють його з республіки, возять кілька разів на границю, врешті на донос його „приятелів" з Брустур арештують в Ужгороді й лише стараннями А. Кецуса та Д. Німчука вдається доказати урядам його невинність та видобути на волю. Знаємо, що І. Холодний до ніякої політики не вмішувався, працював на господарськім та культурнім полі. Оскільки нам вдалося встановити, поліція поставилася до цілої справи І. Холодного зі зрозумінням і не маючи жадних закидів проти його поведінки, дала йому врешті дозвіл на дальший побут в ЧСР.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— **Арабія модернізується.** Король Неджу Ібн Сауд відвідав свого сусіда шейха з Кувайт (над Перським заливом), з ескортою 700 людей на 200 самоходах. Перед кількома роками зложив він таку саму візиту, відбуваючи подорож караваною із 1.000 верблюдів.

— **Британські маневри.** Від 20. до 22. ц. м. відбудуться біля Гібральтару щорічні комбіновані маневри морських та воздушних сил.

— **Манджурські репресії проти СССР.** Як подає агенція Домеі, манджурський уряд замкне совітські консуляти, якщо большевики не приймуть на свою територію манджурських консулів.

— **Ратифікація франко-совітського пакту** входить сьогодні на денний порядок нарад франц. палати послів. Дискусія протягнеться на кілька засідань, бо до голосу записалося чимало осіб. „Ле Жур" сподіється, що коли парлямент і ратифікував би пакт, то хіба невеликою більшістю.

— **Кн. Штаремберг не поїде до Риму** — твердять особи з його окруження, заперечуючи розповсюднені чутки на ту тему.

— **Обструкція у югославянській скупштині** (парляменті) затягається і приймає цікавіші форми: замість робити заколот, опозиція засипує уряд питаннями.

— **Більшовицькі літаки над Естонією** кружляли понад годину. Естонська кордонна сторожа обстрілювала їх влучно, але лише ушкодила деякі мотори. Совітський посол у Таллині перепросив естонський уряд за цей інцидент, вияснюючи, що це учні летунської школи загубили були орієнтацію та заблукалися.

— **У Сирії все таки неспокійно.** В Дамаску дійшло до нових демонстрацій, в інших більших містах спокійно, одначе базарі зачинені. Підчас заворушень у Дебейле згинуло 5 маніфестантів, одного французького старшину важко ранили.

— **Большевицьке дементі.** Тасс заперечив вістки агенції Домеі, буцімтоби совітський уряд вів переговори з Японією та Манджурією над визначенням кордону.

Боротьба за мову у православних школах в Америці.

НЮ ЙОРК, 25. грудня. (Вл. кор.) „Новое Русское Слово" містить допис з зазивом, щоби протестувати проти усування російської мови із „русских" шкіл в Америці. Притоку до такого зазиву дав такий факт: У Вилксбері, в стейті Пенсильвенія — як пише „Н. Р. Слово" — відбувся недавно зїзд „русского" православного духовенства і вчителів, щоб нарадитися над питанням, якою мовою вчити у православних парохіяльних школах. Дискусії були дуже горячі. Одна сторона доказувала, що найліпше вчити дітей тією мовою, якою говорять їх батьки. Тут треба розуміти, що такою мовою є українська мова, бо більшу половину „русских" православних церков в Америці заложили і ще тепер утримують галицькі лемки та інші галицькі „православні". Але були й такі, що вже стали на всеросійський шлях і хочуть „одної літературної русской" мови в парохіяльних православних американських школах. Прийшло до вирішення голосуванням. І сталося нещастя: обі сторони мали рівне число голосів і справи не поладнано. Тепер іде дальше аґітація за те, щоб таки вирішити, якої мови мають учити в православних школах в Америці.

Анґліканські епископи проти одного вмазливця.

НЮ ЙОРК, 20. січня. (Вл. кор.) Анґліканський епископ Вілім Т. Маннінґ з катедри св. Івана в Ню Йорку запротестував проти принятти Івана Василя Торока в епископи анґліканської церкви. Разом з ним оголосили протест епископальні епископи: Олександер Манн із Питсбурґа і Джан Ворд з Ірі. Протест вислали до голови анґліканської церкви в Америці, Джеймса Волфа де Пері. Торока принняв в епископи з титулом помічного епископа анґліканський епископ О. Клейр, у стейті Висканзин в листопаді 1934. р., на основі рішення „палати епископів" анґліканської церкви в Гюстон, Тексас. В 1934. р. Торок прибув на конвенцію анґліканських епископів в Атлантик Сити і там обіцяв перевести до анґліканської церкви пів міліона американських униятів родом з Мадярщини. Тоді ця справа наробила великого шуму, бо ці „уніяти з Мадярщини" вели бунт проти Преосв. Василя Такача. Після того бунт покінчився і Торок не дотримав обіцянки.

Не знати як і чому це сталося, що тепер аж три епископи протестують проти принятия Торока. Для анґліканських епископів стало мабуть аж тепер відомим, що Торок був два роки вихованцем гр.-кат. семинара в Ужгороді, потім виїхав до Сербії, там дістав епископські свячення від російського православного епископа Досителя, опісля прибув до Америки і тут пробував вести агенцію продажі домів а опісля взявся розбивати гр.кат. церкви з дієцезії Преосв. Василя Такача. Мабуть найважнішою перепоною для нього те, що він був вихрещений з жидівської віри на гр.-кат., як загально говорять між нашими братами із Закарпаття.

Інтерпеляції, зложені в соймі.

Інтерпеляція ч. 3. внесена послом Дмитром Великановичем дня 7. лютого ц. р. до міністра віроісповідань і прилюдної освіти в справі змушування шкільних дітей греко-католицького обряду управителем вселюдної школи в Раковій, пов. Сянік, львівського воєвідства, п. Рудольфом Бржозовським до науки релігії римо-католицького обряду проти волі родичів тих дітей і ходження на богослуження до римо-католицького костела.

Інтерпеляція ч. 4. внесена послом Дмитром Великановичем дня 7. лютого ц. р. до міністра віроісповідань і публичної освіти в справі виплати мешканевого додатку для учительства вселюдних шкіл за час від 1. червня 1924 р. до 31. березня 1931 р.

Інтерпеляція ч. 5. внесена послом Дмитром Великановичем дня 7. лютого ц. р. до міністра внутрішніх справ та до міністра віроісповідань і прилюдної освіти в справі відмови леґалізувати підписи на деклараціях шкільного плебісциту та безпідставного усунення викладу української мови зі вселюдної школи в громаді Висла, повіт Рогатин, станиславівського воєвідства.

Інтерпеляція ч. 6. внесена послом д-ром Степаном Витвицьким дня 7. лютого ц. р. в справі нарушення органами державної адміністрації мовних прав, що приcлуговують греко-католицьким душпастирям у їх урядовій кореспонденції (переписці).

Інтерпеляція ч. 7. внесена послом д-ром Романом Перфецьким дня 7. лютого ц. р. до міністрів рільництва і зем. реформ, внутрішніх справ та міністра скарбу в справі признання негайної помочі для тих, що їх навістило нещастя градобиття у громадах повітів любачівського й сокальського, львівського воєвідства.

Інтерпеляція ч. 8. внесена послом д-ром Степаном Бараном дня 7. лютого ц. р. до міністра внутрішніх справ і міністра рільництва й зем. реформ у справі замкнення повітовим старовством у Заліщиках сметанкових станиць у Цапівцях і Садках, заліщицького повіту, що належать до Районової Молочарні Маслосоюзу в Базарі, пов. Чортків, тернопільського воєвідства.

Два білоруські меморіяли.

В обороні білоруської мови у Православній Церкві.

У звязку з розпорядком виленського православного архиепископа Теодосія з 7. жовтня 1935 р. про введення польської мови до внутрішнього діловодства білоруські діячі внесли два меморіяли в цій справі. Перший вислало „Т-во Білоруської Освіти" до св. Синоду. Меморіял підписали: В. Король, педагог, Островський, директор білоруської гімназії у Вильні, і Монкевич, власник книгарні у Вильні. Меморіял пригадує, що вже 17 років єрархія Православної Церкви у Польщі не бере під увагу потреб білорусів і тому між білоруським населенням та духовенством велика пропасть. Єрархія призначує священникам-білорусам гірші парохії, кращі передає москалям. У виленській духовній консисторії деякі особи відносяться з легковаженням до білорусів. Консисторія не додержала своєї обіцянки, що прийме на посаду до архіву білоруського професора богословії Сергія Павловича та не виповнила інших домагань.

Виділ згаданого Т-ва просить Синод, щоби: 1) проповіди і навчання слова Божого в школі і по селах велись білоруською мовою; 2) епископом-помічником у Вильні призначено білоруса і 3) щоб виленська духовна консисторія видавала часопис білоруською мовою.

Якщо Синод не поладнає цих домагань, редакція часопису „Родни Край" оголосить деякі документи, [illegible] для деяких осіб; появиться відозва до населення та духовенства, щоби не платило церковних податків та піде акція за білорусизацією церкви.

Другий меморіял вислав центральний білоруський комітет у Вильні до св. Синоду, митрополита Дениса, прем. Косцялковського, до міністрів, патріярхів та інших визначних церковних діячів. Меморіял підписали: Ф. Верниковський, І. Бельдзюкевич та Кершевський. Меморіял має цей самий зміст, лише зредагований у гострішому тоні та не подає конкретних персональних пропозицій.

*

Положення православних українців тим гірше, що не мають вони ніякої церковно-національної організації, що видвигнула би постуляти українців. Церковний комітет, що його створив був у свому часі Луцький Церковний Зїзд, влада давно вже розвязала, а щоб не могла вже повстати ніяка друга організація, яка займалася би церковно-національними справами українського народу, створили за помічю відомих певних гайдуків Т-во ім. митрополита П. Могили. Це Т-во нічого не робить, а тільки в потребі підтримує політику урядових чинників та виспівує гимни про те, як процвітає Православна Церква у Польщі.

У цей самий час широко говориться про підготову Собору та про реалізацію соборного устрою в житті Церкви. Який контраст з дійсністю, вр[illegible]ом якої є меморіяли білоруського громадянства.

З польської преси.

Русофільське шило ендеції.

„Варшавскі (Львовскі) Дзеннік Народови“ з 9. ц. м. приносить вступну статтю п. н. *„Деклярація й уваги“*. Річ іде про останні відомі заяви посла В. Целевича й сен. О. Луцького при розгляді буджету міністерства військових справ та про зв'язані з тими заявами відвідини наших парляментаріїв у генерального інспектора армії й у військового міністра. Названий часопис пригадуючи ті факти, ширше зупиняється над тою частиною промови сен. О. Луцького, в якій він вказував на приналежність українських земель і всього українського комплексу до культури заходу та про неминучий удар заходу зі сходом, в якому то ударі польські війська боронитимуть спільне добро — культуру заходу. Автор виявляє дуже поверхове знання української історії та історії української культури, коли дозволяє собі на іронічні уваги під адресою повищого твердження: про приналежність українців до заходу. Явища революційної анархії та аномалії, які виходили з перехрещування національних і соціяльних революційних течій у 1917-20 рр. після поверх 200-літньої неволі, ті явища автор трактує як арґументи проти того, що українці тяготіють до заходу.

Але після таких іронічних уваг автор „приймає з вдоволенням до відома факт, що українці почуваються до звязку з заходом“, бо це, мовляв, влекшує „наближення руської людности до польського народу“. В дальшому автор вбачає на землях, заселених від віків „руською людністю“, лише сліди польської культури, не добачуючи ніяких слідів культури „руської“. Але і це не є для тієї статті сутнє: воно лише характеризує ментальність ендецького автора і — „знання“ справи. Сутнє у тій статті, це вічне ендецьке москвофільство, яке полягає на признаванні тільки двох народів і двох держав — поляків і москалів, Польщі і Росії. Це виходить недвозначно з остраху, з яким автор застерігається проти того, щоби Польща брала колинебудь участь у такій розвязці східно-европейської проблеми, яка вдарилаб по „єдиній неділимій“:

„...Деякі політичні кола однаково польські як і українські багато говорять сьогодні і пишуть про політику „українського Піємонту“. Та політика мала би в інтенції тих кол стати головним змістом цілої східної політики польської держави, в дійсності її становища до совітського сусіда. На свій лад лучиться це також зі „заходом“, не так дальшим, як ближчим а саме з плянами, про які часто читаємо в німецькій публіцистиці.

Отже перед таким розумінням справи мусимо вчасно і рішуче перестерегти заінтересовані чинники (чи й московських большевиків?! —Прим. Ред.), що Польща не має ніякого інтересу в тому, щоби висувати і чинно форсувати велико-українські пляни та їх державну розвязку. Ми вже неоднократно писали, яке значіння мало би для нашої позиції у світі, колиб на нашій східній границі замісць дотеперішнього сусіда, що головні політичні заінтересування має в Азії, — прийшла держава, звернена фронтом до західної Европи. Тому не будемо тих арґументів повторяти.

Наша східна політика мусить випливати з інших засновків, ніж ті, що їх підсувають нам прихильники „українського Піємонту“. Вона мусить находитись у тісній залежності з нашими загальними цілями, зокрема з нашим західним фронтом.

Тому, приймаючи з вдоволенням становище парляментаристів, що признають польське військо „спільним добром обох народів“, застерігаємось проти того, щоби лучити з ролею того війська мрії, які не відповідають інтенції польської політики...“

Мале непорозуміння: нам здається, що саме мрії ендеків не відповідають польському (і в даному випадку й українському) інтересові, бо ті ендецькі мрії є тільки мріями, суперечними з дійсністю; вони полягають на тому, що нинішній геополітичний стан на сході Европи польська ендеція хоче прийняти, як щось вічне й тривке, не рахуючись і не хотячи знати, що „небезпечні“ великоукраїнські державні пляни *мусять* бути зреалізовані чи це комусь подобається чи ні. Ті поляки, які з цим фактом рахуються, вважають, що краще йти разом з розвитком подій, ніж безуспішно йому протиставитись, — польська націонал-демократична думка пропаґує саме такий спротив і таку пасивність. Нема ніякого сумніву, що пасивність і спротив проти розвитку подій, якого зупинити не силі, ніякій державі ще не вийшли на користь.

Чи українщина загрожує польщині?

Під таким заголовком находимо в останньому „Бюлетині Польско-Українскому“ з 9. лютого ц. р. обширну редакційну вступну статтю, яка є відповідю на нинішні алярми польської преси та різних польських галицьких знтузіязмових політиків, що кричать про „українську небезпеку“. Автор проаналізовує настрої польського громадянства на підставі української і польської преси і докидає до них також власні інформації, які свідчать про те, що редакція „Бюлетину“ має справді дуже живий звязок з краєм і правильних інформаторів.

„Ось чуємо, що дуже поважні діячі проурядового табору дають голосний вислів своїм симпатіям для ендецьких актів проти порозуміння; що не тільки „Дзеннік Польскі“, наслідник „Кур'єра Львовского“, орґан пп. Шталя і Грабика, „переорієнтованих“ на санацію ендеків, але навіть „Вєк Нови“, який недавно ще друкував статті Бохенського, Борковського і проф. Пінія, та якого удїловцем є визначний посол з округи, що підлягала виборчому компромісові, — замісць з найвищою радістю привитати заяву посла Целевича, після якої п. Целевича приняв ґенер. Інспектор Збройних Сил, — здобувається тільки на саркастичні дотепи про рогатинку на голові українського політика, якому і в тій рогатинці не слід вірити! Чуємо, що деякі старости в той спосіб розуміють польсько-українську „угоду“, що страшать українських селян... УНДО-м. Що законтрактовану вже салю Великого Театру у Львові на українську оперу відмовлено на приказ вищої влади, а поданням причини, що — мовляв — українські вистави у тому театрі шкодять польському характерові тієї культурної станиці: в дорозі торгів вдалось, здається, українцям врятувати салю тільки на один вечір, замісць законтрактованих двох. Що вкінці занадто поширюється у польському громадянстві у пізніших повідстваx ідея творити меркуй, якусь спільну польську організацію, лучити всі польські сили, національно консолідуватись, щоби... протиставитись „українській небезпеці“, яка загрожує полякам з вини... польсько-української угоди.

І тут доходимо до ядра справи: кожне задоволення хоч би найслушнішої української вимоги, чи то в ділянці культури, шкільництва, господарських установ, в ділянці стипендій для молоді чи якихось персональних номінацій, не кажучи вже про вможливлення українцям більшого впливу на хід справ у повіт. і воєв. самоуправі, кожна прихильна зустріч вимоги громадян української національности у справах, в яких вони мають право скаржитись і вживати заходів, кожний такий випадок є відразу інтерпретований як замах на права польщини, на зменшування польського стану посідання.

Признаємо, що такого підходу не розуміємо... (Тут автор впевняє, що завжди БПУ бідкав над упадком польської ініціятиви і меткости на „кресах“ і над тим, що українці виявляють більше енерґії діла, орґанізаційного таланту й жертвенности.) Але не можемо в ніякий спосіб зрозуміти, в який спосіб і чому польський характер Львова має бути загрожений, колиб — скажім — замісць того, щоби Великий Театр, який користає з величезних субвенцій міста, 6 днів у тижні світив пустками, був три дні у тижні повний на польських виставах і три дні на українських... Не розуміємо, чому польській державі мало би принести шкоду і польському народові прикрість, колиб повстав державний український університет, осередок української культури, де в атмосфері власної Альме Матріс українські студенти мали би амбіцію не приносити своїй високій школі моральної шкоди. Не розуміємо, чому господарський розвиток українських установ, що причиняються до добробуту цілого населення краю, — має бути кривдою для польського населення. Не розуміємо, чому по державних установах не мають урядувати також урядовці української національности, не лише як возні й службовики найнижчих ступнів, що бояться власної тіни, але й начальники бюр та директори, що не давались би признаватись до своєї національности і брати живу участь в українському громадському житті. Не розуміємо, чому вистави українського мистецтва, численні українські відчити, цілий живий український культурний рух має бути небезпекою для польщини краю. Не розуміємо всього того, бо *не хочемо конвульсійно триматися фікцій*. А фікцією є все те, вся та польщина, яка полягає тільки на *зовнішній політурі*, якої ніколи не заступить правдивий зміст...

Далі автор доказує, що заздрість поляків для української активности може тільки бути спонукою для власної польської активности в напрямку творення позитивних цінностей, але ніколи в напрямку обмежування цінностей українських. Українська матеріяльна й духова культура може бути тільки „дарунком для спільної скарбниці могучости“...

На жаль, таких голосів у польській пресі ще дуже мало і такого підходу до справи не всилі зрозуміти польське громадянство, виховане на публіцистиці Ґрабських, „Кур'єрків“ і Грабика.

—o—

✝

ВОЛОДИМИРА з Черевків
БИРКОВА
жінка пароха в Желдці,

упокоїлася 5. лютого ц. р. по короткій і тяжкій недузі в 57 році життя, прийнявши Найсв. Тайни.

Похорон відбувся в Желдці 8. лютого ц. р.

Вічна Їй Память

З церковних справ.

ПЕРЕКЛАД БОГОСЛУЖЕБНИХ КНИГ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Дня 6. лютого відбулось засідання комісії для перекладу богослужебних книг на українську мову при Українському Науковому Інституті у Варшаві. Звіт з переведених праць здавав проф. О. Лотоцький. Праця велась одночасно у варшавській централі і двох підкомісіях, у Луцьку під проводом еп. Полікарпа та в Кремянці під проводом проф. М. Кобрина. З праць луцької підкомісії централя сконтролювала і предложила до затвердження: 1) панахиду, 2) чин хрещення, 3) заручини і шлюб та 4) акафист до Найсолодшого Ісуса. З праць кремянецької підкомісії перевірено довголітню працю проф. М. Кобрина в справі перекладу псалтиря. Інших праць обох підкомісій централя ще не вспіла перевірити. У самій-же централі у Варшаві переложено літургію св. Івана Золотоустого. Всі доконані і перевірені переклади небаром почне видавати Український Науковий Інститут у Варшаві.

Предсідник комісії митрополит Денис подав ще, що центральне бюро міжвіроісповідних організацій у Женеві задумує видати в українській мові Новий Завіт і псальми Давида. Це бюро скликає у недалекому часі зізд у справі перекладу книг св. Письма на різні мови. Рішено вислати делегата на цей зізд, а також пересилати до бюра всі доконані переклади на українську мову.

„ТУТЕШНЯКИ“, ЄПИСКОП СТОЙКА І ЙОГО ОРҐАН „НЕДѢЛЯ“ НА ЗАКАРПАТТІ.

Пишуть нам з Ужгороду:

Між українців і москвофілів клином віхали „тутешняки“, себто „ми ні українці, ні москалі, а тутешні — русини“. В тому таборі є тепер більшість нашого духовенства, а ввесь той табор веде сам єпископ Стойка і його злощасна ґазета „Недѣля“. Розуміється, що це все мадярони чистої крови. Цей напрям дуже бажаний мадярам, та не менше милий він і тим дуже численим чехам, які бажають нашого розбиття; тому чехи сильно підтримують це хрунівство. Найбільшою небезпекою є саме те, що цю діявольську роботу веде і форсує сам єпископ. Дійшло вже до того, що свідомі українці грозять, що покинуть Церкву.

Для характеристики відносин пригадаємо, що перед недавніми виборами сам єпископ нищив християнсько-народню партію о. Волошина, бо ця партія безкомпромісово українська, а тепер цю християнську партію — одиноку в нас! — його ґазета „Недѣля“ назвала „гноєм“. Ця плюгава ґазета бє українців, де лише може. У відповідь на це в Мармарошині вже 130 зорґанізованих аґітаторів веде аґітацію серед на-

роду проти єпископа. Йде жвава акція: виступати з Церкви, коли нею правлять зрадники нашого народу. Підготовляється українська автокефалія. Одначе єпископ Стойка собі з того нічого не робить. Він чимраз більше ізолюється від народу, бо вірить тільки в одно: в силу Будапешту.

А все те виробляє єпископ і його прибічники-мадярони тоді, коли український рух зростає у нас стихійно, коли національна свідомість шириться в найглухіших закутинах. До чого та „політика" єпископа доведе, не знаємо. Так як тепер справи стоять — іде у нас до великої катастрофи на релігійному полі, бо українського руху не спинять у його зрості навіть гармати....

Напасть на гладкій дорозі.

Відгомін одного процесу.

В культурному світі є загально відома аксіома: Хто не боронить своєї чести, цього культурне громадянство усуває поза скобки і перестає вважати його членом своєї спільноти. І правильно. Бо щож для людини є цінніщого, як його добре імя, його честь? У нас, на жаль, існують ще інші звичаї і людей, які стають в обороні своєї чести, обкидається грязюкою. Не віритє? Перегляньте щоденник „Українські Вісти" з вівтірка 11. лютого п. р. (ч. 33), де крім відповідно спрепарованого звіту з одної розправи п. н. „Українські пані перед судом", пишеться ще й передова стаття на цю саму тему п. н. „Серед нашої „еліти". Але скажете: Кожному вільно подавати хід з явної розправи до прилюдного відома, хіба що розправа йде при замкнених дверях. Правда. І ми не встрявали би до цієї справи, якби не те, що „лицар—джентельмен", анонімний автор згаданої передової статті в „У. Вістях" не напав брутально на зневажену особу, ще й до того жінку, відому нашу громадянку п-ню М. Колтунюкову і послуговуючись неправдою, відмовляє їй права боронити своєї чести перед загальним судом. Ба, що більше, щоб осмішити зневажену жінку, передовик „джентельмен" з „У. Вістей" вживає таких соковитих, вуличних висловів, як „перекупка", „т. зв. громадянська діячка", „т. зв. дама з товариства" — під адресою п. М. Колтунюкової. Словом, огидно все те читати. Одначе тому, що справа зі зневагою п-ні М. Колтунюкової дійсно не є особистою, пригляньмося їй ближче, а наші читачі і громадянство хай самі осудять методи цього роду публіцистики.

Генеза судової розправи така: Зачалася від виборів. П-ні М. Колтунюкова, як довголітній член УНДО, підписала враз з іншими відомими нашими громадянками відозву, щоби наше жіноцтво взяло участь у виборах до сойму. Зате голова „С. У." п-ні Мілена Рудницька зневажила п-ню Колтунюкову в дні 24 жовтня м. р. Справа за цю зневагу опинилась перед мировим судом С. У., який ствердив, що „п-ні М. Рудницька образила п-ню М. Колтунюкову" і що „виступ п-ні голови був недопустимий і в товариському і в громадянському значінні навіть тоді, коли п-ні М. Рудницька зробила це не з особистих мотивів, а тільки тому, що вважала співпрацю п-ні Колтунюкової у Головному Виділі С. У. неможливою". Колиж п-ні М. Рудницька не витягнула консеквенцій з того присуду, п-ні М. Колтунюкова листом з 24. листопада 1935 р. повідомила Головний Виділ „С. У.", що не буде могти брати участи в засіданнях Головного Виділу „С. У." так довго, доки п-ні Мілена Рудницька буде головою „С. У.". У відповідь на цього листа Головний Виділ „С. У." на свому засіданні в дні 26. листопада 1935 р. рішив виключити п-ню Колтунюкову з Т-ва. Одночасно рішено, що п-ні К. тратить **негайно** членські права, без огляду на внесений відклик. У листі з 5. грудня 1935. з повідомленням про виключення п-ні К. з „С. У." знаходилися такі слова особистої зневаги: „...за Вашу **поведінку**, яка приносить **Т-ву шкоду і нечесть...** та, що Ви **не є гідні** бути членом нашого Т-ва".

Цього листа з 5. грудня 1935 р. підписала п-ні Олена Шепарович як заступниця голови, п-ні Анна Палій, як секретарка. Тоді п-і К. почуваючись особисто зневаженою змістом листа з 5. грудня п. р. уповажнила сен. В. Децикевича звернутись до обох вище згаданих пань з пропозицією, щоби цю справу поладнав мировий громадянський суд і щоби обі пані визначили свого заступника на другого мирового суддю. Колиж обі пані на лист сен. В. Децикевича з **10.** грудня м. р. не визначили мирового судді до **14.** грудня, сен. Децикевич зрікся свого мандату, вважаючи цілком правильно, що обі пані відмовляються від поладнання цієї справи мировим судом. І тому п-ні К. була приневолена передати справу до загального суду проти обох пань, себто п-ні О. Шепарович і п-ні А. Палій за зневагу чести. І так дійшло до першої розправи, яка відбулася 10. лютого п. р. у городськім міськім суді у Львові. На цій розправі оборонець п-ні К. предложив заяву п-ні А. Палій, в якій обвинувачена відкликала зневажливі заміти і перепросила п-ню К. Тому тепер йде розправа лише проти п-ні О. Шепарович, яка переводить доказ правди на заміти, що про них згадується у листі з 5 грудня м. р. На доказ правди покликав оборонець обвинув. п-ні Шепарович як свідків п-ні: М. Рудницьку, М. Біляkову, М. Мрицівну, М. Мудрикову та А. Палій і докази з книги протоколів „С. У.", статуту „С. У." й оригінального листа п-ні К. до „С. У.". Тому розправу відложено до березня п. р. Так то виглядає хід цієї справи.

Хтож тут завинив, пане, „джентельмене" з „У. Вістей", що справа опинилася перед загальним судом, а не перед мировим судом? І п-ні К. не пішла до суду тому, що Виділ „С.У." виключив її з членів, але тому, що супроти неї піднесено заміти особистої зневаги. А що такої справи не вирішують Заг. Збори, лише мировий або громадянський суд, до якого не дійшло з вини обох згаданих пань, справа опинилась у загальнім суді. Зрештою вже зі звіту першої розправи довідуємося, що розправа йде тільки проти п-ні Шепарович, бо п-ні Палій, яка у міжчасі поладнала справу зневаги позасудово з п-нею К., відпала автоматично з обвинувачення. Це хіба найкращий доказ, що хоч п-ні Палій своечасно не пішла перед громадянський суд, всеж таки п-ні К. дала їй змогу справу поладнати позасудово. Комуж тоді залежить п. „джентельмене" з „У Вістей" на дешевій і нездоровій сензації та на тяганині по судах?

Єгипет і Суезький канал.

ЛЬОНДОН, 11. 2. ПАТ. Єгипетський уряд почав переговори з товариством, що експльоатує Суезький канал: домагається, щоб єгипетських громадян допустили до управи товариства, а до єгипетських суден, що перепливають крізь канал, пристосували упривілеєні тарифи.

ПЛЯТФОРМА АНГЛЬО-ЄГИПЕТСЬКИХ ПЕРЕГОВОРІВ.

КАЇРО, 11. 2. ПАТ. Після розмови з британським високим комісарем заявив єгипетський премієр Алі Магер Паша представникам преси, що обі сторони погодилися повернути до статус кво, якщоб переговори між ними не вдалися. Правдоподібно націоналістична партія Вафд погодиться на таке становище.

Зміна адреси 1 зол. Можна присилати почтовими марками.

Свято 22. січня в Букарешті.

19. м. м. святкувала наша кольонія в Букарешті 17-ліття проголошення соборної України. Свято відкрив п. *Трепке*, заст. голови „Допомогово-Еміґрантського Комітету", що пригадав присутнім недавні події на Україні завершенням яких було проголошення соборної української держави. Про значіння цього історичного дня говорив інж. *Тузів*, що порівняв його з подібними історичними днями інших народів. Несподіванкою був виступ *студента-татарина*, який відчитав у румунській мові привіт українцям від „Турецько-Татарського Студентського Союзу". Свято закінчено відспіванням національного гимну.

Тогож вечора при освітленій ялинці роздано присутній українській дітворі дарунки, а хор буковинських студентів відспівав низку щедрівок.

В родинному настрою протягнувся цей вечір до пізної ночі. *О—ч.*

Бенедиктини цікавляться греко-католицьким обрядом.

Представник чину оо. Бенедиктинів у Зл. Державах мав конференцію з о. Ф. Тарнавським у справі доброго перекладу нашої Служби Божої з відповідними коментарями на англійську мову, як також основного викладу греко-католицького обряду для американців. Як причину подав те, що обряд український починає в Америці грати ролю тим, що майже в кожній важнійшій громаді є наша церква, а через те і звязки з латинськими церквами через молодь. Латинські священики нераз не знають, що є спільного в обох обрядах, а в чім вони ріжняться. Пояснення появляться в одніїм із органів, виданих оо. Бенедиктинами, опісля вийдуть окремою книжечкою

Японія хоче перед Америкою замкнути двері Китаю.

НОВІ ПРОТИЯПОНСЬКІ ВИСТУПИ У ВАШИНГТОНСЬКОМУ СЕНАТІ.

ВАШИНГТОН, 11. 2. ПАТ. Предсідник комісії закордонних справ сенатор Пітмен виголосив учора промову, в якій заявив, що Японія хоче зовсім виперти Америку з китайського ринку, тому домагався скріплення морських і повітряних сил Злучених Держав. Подібно промовляв і сенатор Люіс; він сказав, що Японія змагає до союзу з большевиками (!), щоб розтягнути контролю над Азією коштом американських інтересів. Великою похибкою уважає покинення Филипінів.

УРЯД НЕ БЕРЕ НА СЕБЕ ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ

ВАШИНГТОН, 11. 2. ПАТ. Державний секретар (міністер закордонних справ) Гул відмовляється від відповідальности за промову Пітмена. Щодо цієї промови, мовляв, між ними не було ніякого порозуміння, сен. Пітмен не радився його.

ЯПОНСЬКА РЕАКЦІЯ.

ВАШИНГТОН, 11.2. ПАТ. Японський амбасадор Саіто відмовився коментувати промову Пітмена, сказав лише, що Японія не думає перед ніякою державою замикати дверей Китаю і виключує війну з Америкою.

ТОКІО, 11. 2. ПАТ. Щоденник „Асагі" стверджує, що Пітменова промова викликала помітну реакцію: вона загрожує міжнародним взаєминам. Японія не змагає до агресії ані територіяльної експанзії та не нарушує ніякого договору.

Зїзд польських студентів проти українського університету.

Маємо перед собою „Постанови, прийняті на Зїзді представників польських Братніх Помочей державних академічних шкіл, дня 27. і 28. січня 1936. р. у Кракові".

Ці постанови займають 4 сторінки друку. Вони звертаються своїм вістрям проти трьох сторін: теперішнього державного режиму, українців і жидів. У першій постанові кажеться про погребу масових прогульок (паломництв) до Ченстохови на Ясну Гору: тенденція аж надто виразна, — вона звернена проти прогульок до Кракова на Совінец... Далі кажеться про академічні оплати, проти студентської „Ліґи", як опанованої „небажаними" (санаційними) елементами у справі таборів господарського приготування, у справі товариства приятелів академічної молоді, у справі хрестів на вищих школах, у справі порозуміння академ. Братніх Помочей, — врешті дві окремі резолюції: „в справе жидовскей" і „в оправе рускей". Ту останню резолюцію подаємо в цілості:

„Зїзд Братніх Помочей польської академічної молоді, що відбувся у Кракові 27. і 28. січня 1936., здаючи собі справу з пануючих на південно-східних окраїнах („кресах") відносин, накладає на товариства, зібрані на Зїзді, обовязок інформувати студентів всіх середовищ про фактичний стан справи:

1) Зїзд протиставиться всяким спробам, що виходять із давно збанкрутованих федераційних помислів, які проявляються сьогодні у формі українізації східних кресів (!!), бо ті спроби ведуть до ослаблення польського елементу, висуваючи на перший плян елементи не тільки для польської держави непожиточні, але й ворожі,

2) домагається для польського елементу повної свободи у національній праці на півд.-східніх „кресах",

3) висловлює переконання, що ту працю зуміє перевести тільки „Обуя Народови" і

4) рішуче протиставиться креуванню на терені польської держави якоїнебудь української Високої Школи".

Як бачимо з тих резолюцій, польські „Братняки", організації студентської допомоги, підпали цілком під вплив і владу найбільш зоольогічних ендецьких елементів. Польському студентству не приносить чести резолюція, яка у 30-их рр. XX-го століття боронить іншому народові, до того народові, що творить компактну більшість на даній етнічній території, мати власне високе шкільництво. В яких часах ми живемо і яка будучність перед такою молоддю, що лякається розвитку сусідської української культури?!

Кріваві підсумки.

ІТАЛІЙСЬКІ ВТРАТИ В АБІСИНІЇ.

РИМ, 11. 2. ПАТ. Вчора оголосили обчислення втрат у людях на африканських фронтах. За 1935 рік померло від ран 4 італійських вояків, від недуг у службі 396, разом з поляглими втратили італійці 844 людей. В січні 1936 полягло 341 вояків, від ран померло 4, від недуг 92, пропало 3; разом — 440. Отже за 13 місяців коштувала абісинська кампанія італійців 1.284 людських іствувань, наскільки вірити італійським офіціяльним джерелам.

НА ІХНЄ МІСЦЕ.

ПОРТ САІД, 11. 2. ПАТ. Від 25. січня до 7. ц. м. перевезли крізь Суецький канал 30.000 італійських вояків.

ПРОТИВОЄННІ ДЕМОНСТРАЦІЇ В ІТАЛІЇ?

ПАРИЖ, 11. 2. ПАТ. Італійські офіціяльні круги заперечують вістки про противоєнні демонстрації, що буцімто вибухли у Ріміні та Форлі при відїзді військових частин до Африки.

„Прикази усташів не підлягають дискусії".

Процес проти вбивників кор. Олександра зближується до кінця.

ЕКС АН ПРОВАНС, 11. 2. ПАТ. На вчорашній розправі дійшло до живої дискусії між обороною та предсідником і прокуратором, які намагалися доказати, що атентатчики були платні. Широкі зізнання зложив поліц. коміс р Пті про переслухання Поспішіля. Останній мав заявити, що одержав приказ від Павеліча з Ціріху і додати: „Якщоб я дістав приказ убити короля, убив би короля. Якщоб мені приказали скочити з вежі Айфля, я скочив би. Прикази усташів не підпадають дискусії". Далі висвітлювали ролю югославянського шефа виділу безпеки Сімєновіча при переслуханнях підсудних та відчитали листа королевої-вдови Марії до Поля Бонкура, з яким вона зрікається цивільного позову, висловлюючи повне довіря до французького судівництва. Сьогодні говорять адвокати; можливо, що ще нині западе присуд.

Причини сучасної державної кризи.

Хід думок відчиту проф. Ст. Грабського в салі „Коллеґіюм Максімум" університету у Львові дня 10. лютого ц. р. на тему: „Християнській державі — назустріч".

Сучасне лихоліття Польщі коріниться не тільки в кризі господарській і політичній, але й в кризі моральній. Моральна кріза це наслідок нехтування божеських законів, не тільки в часі війни, але й після неї, це піддавання себе зовнішнім впливам сумежних держав.

Перемога сучасного лихоліття вимагає від Польщі боротьби, яка йти мусить під прапором нового ідеалу. Ідеал могутности (ідеал моцарствовосьці) це — на думку референта — порожний мідяний звук. Її підкопує на кожному кроці коморник як вістник матеріяльного занепаду громадянства.

Перемогу може дати змагання до морально ліпшої Польщі. Ліпшою стане Польща, коли не тільки у приватнім, але й у публичнім житті вчинками її кермуватиме християнська мораль. Ані змагання до імперіялістичних добичей, ані зріст самої матеріяльної сили, тим менше боротьба за владу не зроблять Польщі ліпшою. Прикро вражає нині те, що на арену публичного життя виступає ціла фаланга людей, нездібних до ніякої позитивної будівної праці, а таких, що бажають переводити тільки глибокі реформи суспільного чи політичного життя.

Розвитку Польщі не забезпечить те геройства у громадянстві не викреше ніяке змагання, підставою якого буде еґоїзм індивідуальний чи збірний еґоїзм кдасовий чи національний. Розвиток Польщі забезпечити зможе підпорядкування її змагань **ідеї добра.**

Ідея ця має саме тепер, коли у світі розгулялося **абсолютне зло як двигун публичного життя,** велике животворне оздоровне значіння.

Людство у своїх вчинках навертає до перших трьох століть після нар. Хр., вертається до доби ренесансу, який крім прецінних творів мистецтва дав підклад для розвитку абсолютного зла в науці Макіявеля...

Старинний Рим — назверх толерантний, засвідчуючи оцю телеранцію Пантеоном — всеж не стерпів науки Христа і жорстоко нищив її вірних. Чиж би наука Христа була невигідна для римських патриціїв? Чиж вона ворохобила невільників проти панів, коли проголошувала засаду відплати добром за зле? Ні! Але наука Христа в однім стала небезпечна для старинного світа. Вона веліла віддавати „кесареві, що кесаря, а Богові, що боже". Вона ламала „удержавлених богів". Вона вчила, що понад наказом земних володарів є ще вищий наказ, наказ Божий, якому коритися мусять усі. Це був удар у вигідну для володарів засаду уживання релігії на послуги панування. Добром було до Христа лише те, що потурало владі...

Чиж засада ця не віджила тепер?

Польща втиснена між держави, які своєрідно нагинають для цілей панування поняття добра. Безбожницька большевія вважає добром тільки те, що служить політичному ладові диктатури пролетаріяту, а радше пануючій комуністичній партії. Неопоганська нац. соц. Німеччина вважає добром тільки те, що на засадах расизму будує владу германської вітки европейських народів.

Приклади є заразливі...

Тимчасом добром у розумінні державнотворчім є тільки ось які засади розвитку публичного життя:

I. Засада стосування декальоґу не тільки у приватнім, але і в державнім житті.

Осуджена у приватнім житті крадіж, повинна стрінутися з якнайрішучішим осудом, коли йде про крадіж напр. виборчих карток...

У взаєминах між народами треба стосувати повнотою основи декальоґу, що прелеґент, заявляючи, що є і буде польським націоналістом, з усією повагою підкреслює.

II. Засада стосування безоглядної правди і явности, а нищення усякої забріханости в державнім житті.

Острахом наповнює кожного громадянина звичайно з усмішкою пропаґована „засада" з його голошення чогось ліпшого, як у дійсности робимо.

Всі громадяни повинні мати змогу явно розвивати своє життя. Береза Картуська не є засобом визнавання цієї засади.

III. Засада державного будівництва повинна бути оперта на добрих інстинктах громадян. Страх і німий послух не можуть бути основою розвитку держави. Християнська держава не сміє вбивати індивідуальности і не може бути касарнею для громадян. Співпрацювати з державою це не значить ставати „на позір" перед владою а співпрацювати на засадах вільного сумління громадян. Накази згори не будують держави. Будує її вільний труд, що йде з низів від вільних громадян.

Перенаселена Польща, яка тепер питається: „Що робити?" а „що далі буде?" не збудує всеоре матеріяльної потуги. Польща може будувати маючи на прикметі сутнє значіння добра у розумінні його державно-творчому — потугу моральну. Підстави до такого будування держави треба шукати в громадянстві. Громадянство живе тугою за справдішним добром...

Польща втиснена між безбожництвом і неопоганізмом повинна змагати до християнської держави у себе.

* * *

Більш як годинного реферату проф. Ст. Грабського слухала ущерть наповнена саля „Колеґіюм Максімум". Серед слухачів були буквально всі верстви польського громадянства від передміщан до найвищих достойників церкви і представників науки. З українського громадянства бачили ми представників духовенства, науки, політики і господарського життя та молоді.

Ю. П.

Причина невдачі раса Дести.

ЛЬОНДОН, 11. 2. ПАТ. Кореспондент „Ньюс Кронікл" в Джібутті подав подробиці втечі раса Дести. На його думку, рас Деста дбав про свої власні користи, продавав вояками воєнний матеріял і зовсім не журився прохарчуванням війська. То було причиною, що більшість його вояків покинула його. Коли прийшла італійська атака, ослаблена дезерцією армія Дести не могла ставити спротиву.

ЖЕРТВИ БОМБАРДУВАННЯ ДЕСІЄ.

ЛЬОНДОН, 11. 2. ПАТ. Аг. Райтера повідомляє з Десіє: Підчас учорашнього бомбардування Десіє сімома італійськими літаками — як досі устійнили — були 2 особи вбиті, а 4 ранені.

АНГЛІЙСЬКИЙ ПОЛКОВНИК ГОЛ. ДОРАДНИК НЕГУСА.

РИМ, 11. 2. ПАТ. Вся італійська преса помістила вістку про іменування англійця полковника Гольта головним військовим дорадником негуса.

Подяка.

З нагоди відзначення мене на цьогорічному літературному конкурсі дістала я стільки листів з побажаннями з краю і з за границі, що не маю спромоги подякувати кожному зокрема.

Тимто цією дорогою дякую щиро всім, що привітали мене з цею великою в моїм житті подією. Ці привітання тим цінніші для мене, що прийшли до мене у дуже відповідну пору. Зокрема дяка моїм наймолодшим читачкам „Метеликів на шпильках" і прихильницям — жіночій гімназійній молоді.

Ірина Вільде.

СТРАЙК ЗАЛІЗНИЧНИКІВ ГАСЛОМ ДО КОМУНІСТИЧНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ.

САНТІЯҐО ДЕ ЧІЛЄ, 11. 2. ПАТ. Страйк залізничників скінчився. Влада арештувала богатьох комуністичних аґітаторів. Уряд заявив представникам преси, що страйк залізничників мав бути гаслом до комуністичної революції. Акцію вели місцеві комуністи. В кількох провінціях оголошено стан облоги. Залізниці приступили до нормальної праці. Уряд опанував положення.

КОРОЛЬ ГРЕЦІЇ — ДИКТАТОРОМ.

Грецький король Юрій видав приказ урядові, щоби зладив проект закону про доступ до армії прихильників Венізельоса, які брали участь в останній революції. Закон матиме постанову, що лише король має право призначати старшин. Це перший крок до королівської диктатури в Греції.

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ КОСТАРІКИ.

МЕКСИК, 11. 2. ПАТ. У виборах президента Костаріки Лев Кортез одержав 49.471 голосів, Октавіо Бене 28.610, а комуністичний кандидат 4.547.

ПОЛІЦІЯ УСТУПИЛА ПЕРЕД БЕЗРОБІТНИМИ.

АТЕНИ, 11. 2. ПАТ. На острові Мітиленє безробітні здемолювали багато пекарень. Поліція й військо старалися розігнати юрбу безробітних, одначе безуспішно. Безробітні примусили поліційні відділи схоронитися на подвірі гімназії, потім пішли наступом на вязницю, щоб увільнити 7 арештованих товаришів. Нині споділються нових заворушень.

—o—

Тайна стріча Гітлера з Мусолінієм?

Льондонські часописи принесли із Женеви непотверджену чутку, мовби минулого тижня відбулася в Італії стріча Гітлера з Мусолінієм. Чутки ці є в звязку з виявами італійсько-німецького зближення, до якого доходить наслідком охолодження італійсько-англійських взаємин і французько-большевицького зближення.

Декрет про запальнички.

У ч. 3. „Дзенніка Устав" ст. 15. 1-го ц. р. оголосили декрет Президента Республики про зміну закону сірникового Монополю, який передбачує зменшення акцизної плати від запальничок. Водночас декрет передбачує дуже строгу кримінальну і матеріяльну відповідальність не тільки продавців неостемпльованих запальничок, але й їх власників.

Цей суворий закон повинен стати пересторогою не тільки для продавців запальничок, але і для їх фабрикантів і контрабандистів, а головно повинен бути загрозливий для всіх тих громадян позбавлених совісти, які такі запальнички купують, носять їх і ними користуються.

Італійці не здобули міста Джіджіґа.

АДІС АБЕБА, 11. 2. ПАТ. Абісинський уряд рішучо заперечує вістки, начеб місто Джіджіґа дісталося в італійські руки. Заперечують теж, начеб абісинці потерпіли невдачу біля Макале.

ВІДГУКИ ДНЯ.

З життя столиці краю.

Довкола кожного дансинґу — поговірки, довкола кожних вечерниць — сплетні, але довкола одинокого балю... Христе Боже!

Так, мовби на нашій землі є тільки дві великі проблеми: „Запорожець за Дунаєм" і „Баль Української Преси". Довкола „Запорожця" танцювали явно два місяці, довкола „Балю Преси" теж потанцюють по два, а там — вернуться знову до „Запорожця". І так цілий божий рік, хіба, що хтось придумає нову імпрезу, яка притьмарить тамті.

Дав би то Господь Милосердний а то вже вухами переливається.

— Я вам кажу...

— А я не казала...

— Що ви не кажете?...

— Як-як ви сказали?...

Баль Преси — це мовби баль, який уладжує преса. Себто: вона старається, вона дбає, вона в найгіршім разі мовчить.

Але є преса і преса.

„Нове Село" також преса.

Перед балем написала:

1) Одна пані сенаторова справила сукню за 650 золотих. До того ще додатки 200 зол., одним словом 850 золотих на самі фаталашки.

2) На балі буде 500 осіб. Кожний видасть 150 золотих — разом 75.000 (словами: сімдесятьпять тисяч золотих).

Вирахувавши отак видатки підійшло „Нове Село" з другого боку: що можна за те купити. Очевидно дуже багато.

Я рахую інакше:

Одна пані сенаторова — 850 зол., послова... кажім 750 зол., директорова 650, віцедиректорова 550. Приймім тільки двацять таких пань. Виходить коло 12.000 зол. Решта з 250 присутних пань і панночок по 200 зол. — разом 50.000 а щонайбільше тоді 250 мужчин по 150 — разом 37.500 зол. Виходить, не на 75 тисяч, а на сто, коли до цього додати ще видатки на салю, буфет і платні комітету, то хто знає, чи не дотягне до чверть міліона.

А за ці гроші можна мати: або дім журналіста з городом у Львові і дві-три віллі в різних сторонах наших гір чи долів, або просто: театр.

І це все йде, так би сказати „з димом", за одну ніч!?...

Дехто маючи в політичній метриці більшу скількість націоналістичного проценту означив справу так: Баль Преси, але преси угодової. І спокій.

Дехто означив це як українську мегальоманію, забуваючи про свою власну і про те, що кожний „баль", це карнавалова забава, де обовязують дещо більш вишукані товариські форми.

Але...

В кожній байці є дещо правди. В цих двох байках є те, що нам треба переконувати жіноцтво до дешевих суконь. „Мені не випадає, коли тамта має аж за стільки" — повинно зникнути раз на все з передбалевих настроїв.

Зате панове мужчини! Скільки разів у житті придається вам одяг, зроблений на баль преси!? Нехай вам потвердять це ті, що послують делеґатують, чи заступникують!...

В кожнім одязі треба навчитися ходити і кожне одіння вимагає не тільки осібних рухів, але навіть відповідного тону.

Цього ніхто не змінить — до Літвінова, чи іншого Радека включно.

Довкола нашого балю преси зробився шум мов би справді від цього щонебудь валилося. Доказ, як легко змішуємо великі речі з малими і як тяжко добачити в малих позитивні сторінки.

Кажуть: чим менше місто, тим більше спліток. Коли це правда, то ніхто не повірив би, що Львів має триста тисяч мешканців.

Галактіон Чіпка.

Самоуправні закони у соймі.

У другій половині січня 1936. р. вніс уряд до сойму 4 проекти самоуправних законів, як службову прагматику, закон дисциплінарний, про платні та емеритальний, щоби в цей спосіб створити правні норми для яких 88.000 самоуправних функціонарів; із них понад 28.000 працює на селах, по волосних і повітових самоуправних установах. Дальше є вже готовий проект емеритальний, а крім того буде ще зголошений проєкт закону, що торкається функціонарів Варшави, як і закон дороговий та новеля до будівельного закону.

Тому сойм 24. січня ц. р. вибрав Адміністраційно-самоуправну Комісію з 30-ти членів — до якої від УПР увійшли посли д-р К. Троян і д-р І. Волянський. Комісія уконституувалась в той спосіб, що предсідником вибрано б. віцеміністра пос. д-ра К. Духа, а секретарем пос. Ст. Міхаловського (віцепрез. міста Ґрудзьондза). Закон про службу у самоуправних установах реферує пос. Стронський (президент міста Станиславова). Перші наради комісії відбулись 5-го лютого 1936. р., на яких аж два рази, досить довго промовляв мін. вн. справ Рачкевич, заявляючи, що впраді уряд до законів тих привязує велику вагу — але з внесених проектів не робить канонів. Потім відбулась дебата загальна і в дальших 2-х днях спеціяльна. Комісія працює майже перманентно, бо уряд хоче ще у цій звичайній буджетовій сесії всі чотири проекти поставити на пленум сойму.

Вище згадані закони є тим некорисні, що немає окремих правних норм для урядовців і функціонарів ріжних союзів і комунальних орґанізацій та окремих для членів завідуючих орґанів, так, що замісць вісім законопроектів є лише чотири. Вже перша стаття закону прикувала якнайбільше уваги членів Комісії, бо на її основі будуть потягнені до відповідальности не тільки самоуправні службовики публично-правного характеру й інші контрактові функціонарі, але також і члени завідуючих орґанів волосних, міських, повітових виділів і т. д.

Репрезентант УПР, котрого піддержали деякі посли поляки і представник жидів пос. д-р Зомерштайн, зголосив поправки до проєкту, щоби закон службовиків самоуправних установ трактував окремо від членів завідуючих орґанів, бо їх мандати є виборні і вони є працівниками суспільно-громадського характеру.

Цей внесок перепав, — а принято внесок пос. К. Кнечуновича (Рогатинщина), який каже про інше трактування фахових членів завідуючих самоуправних органів та дещо інше виборних членів (як лавників, членів виділів повітових), які не мають ані місячних платень, ані навіть сподіваного відшкодування.

Остаточна редакція тої статті застережена до т. зв. третього читання після узгіднення її з міродайними чинниками. Рівнож була поправка на счеркнення лікарських комісій, через які надзірні орґани мають право переносити в нечинний стан або на емеритуру самоуправних функціонарів; та поправка не втрималась. Деякій зміні підлягла ст. 12, яка каже про відклики від постанов влади у службових справах. Одною з дальших найцікавіших поправок була поправка послів УПР, щоби у ст. 19. при букві „б" яка говорить про те, хто може бути прийнятий до служби у самоуправних установах, крім постанови, що кандидат мусить володіти польською мовою у слові і письмі, було додане, що на теренах воєвідства львівського, тернопільського, станиславівського, поліського і волинського, згідно з постановами закону з 31. липня 1934. р., кандидат мусів володіти у слові і письмі також мовою українською. Внесення це перепало зате принято, як осібний уступ 5. ст. 19, що вимога знати мову польську у слові і письмі не нарушує в нічому прав, які виходять з закону з 31. липня 1924. р. про мову урядування державних і самоуправних адміністраційних влад.

Представники У. П. Р. голосували також за поширенням віку з 40 на 50 літ бажаючих вступити до служби, — мотивуючи своє внесення тим що у волосній, повітовій і воєвідській самоуправі, не згадуючи вже про міста, український нарід не має урядовців своєї національности і щойно тепер, при деякому унормуванні та відпруженні польсько-українських взаємин є надія, що будуть прийняті українці функціонарі; тому не слід зачиняти старшим одиницям дорогу до служби у територіяльній самоуправі.

Одначе це внесення не вдержалось, як і не вдержалось внесення посла Пахольчика, який поширював той вік на 5 літ вгору. Принято важну поправку до 20 ст. 1 уст. „е", яка забороняє приймати до служби людей позбавлених права виконувати чинну військову службу лише на основі правосильного засуду військового суду.

В загальній дискусії забрав голос пос. д-р К. Троян, а в спеціяльній оба з д-ром Полянським ставлять до важніших статтей численні поправки.

Перейдено зверх 25 статтей проекту; дальші наради почались у вівторок 11. ц. м. та триватимуть безперервно цілий тиждень.

НОВИНКИ.

— Футра, всякого рода, найвибагливіші, по ручає Юліян Глушцівський, пл. Капітульна 3. І. п. Телефон 254-46. 10 106—?

— Концес. Курси косметичні Стефанії Гаври-севич під проводом д-ра Е. Дурделли та д-ра хемії космет. Львів, вул. Коперника 42а, тел. 272-18. Вписи приймаємо щоденно. Початок ви-кладів 15 лютого. Проспекти на бажання висилає Дирекція. 1054 9—10

— Одинока українська гарбарня і красильня футер Перзіяна, Львів 21, Скнилівок, тел. 108-65 виконує всі роботи першорядно, скоро і дешево. Для вигоди П. Т. клієнтелі уладжено бюро принять в робітні футер Е. Говиковича, Львів, Домініканська 4. 11-12

— Машини до писання і до шиття всяких систем і прибори до них, по найдешевших цінах, прецизійна направа машин всяких систем поручає Юліян Ломага — Львів, ул. Валова 11. Одинока українська фірма в тій ділянці. Наука писання на машинах. 14-115

— Кравецька робітня М. Білоуса, Львів, Домініканська 4, І. п., поручає на карнавал всякі візитові мужеські одяги. Солідне виконання. Власний матеріял на складі. 973 8—8

— Косметичний Інститут „ЕВА", Львів, ул. Листопада ч. 32, II. п. Відмолоджує і поправляє найбільше знищені цери та виконує всі косметичні заходи для Пань і Панів. Ціни поміркованi. Значні знижки в абонаментах і для П. Т. Студенток і Студентів. На складі пудри і кремы. 5—20

— Хто не знає ресторану Флісера? Стара фірма найпопулярнішого у Львові ресторану при вул. Ягайлонській 11, де панують: найкраща кухня і найдешевші ціни. У відновлених чистеньких кімнатах приємно зїсти смачні страви, що їх приготовлюють під доглядом „Мами Флісерової", яка з синами перейняла назад ресторан від тимчасових арендаторів. Фірма Флісерів пригадується всім своїм старим клієнтам. 3-3

— Вечір народньої ноші. Зацікавлення цією імпрезою таке велике, що вже більша частина білетів закуплена. Звертаємо увагу на те, що програма вечора поділена на дві частини, обрядову в салі театру Ріжнородностей та ревію народніх строїв у Жовтій салі. Перша частина програми починається точно в осьмій годині. Хто не дістав би бажаного місця на першу частину, може за малим вступом — приглянутися другій, дуже цікавій, в год. 11-тій.

— Вечерниці „Червоної Калини". На вечерниці „Червоної Калини", що відбудуться дня 14. ц. м., в салі Почтовців при вул. Ясонській, — так як і минулого року, — Комітет окремих запрошень не висилає, а дістати їх можна в адміністрації В-ва при вул. Зіморовича ч. 12. II. п. від год. 9—14 і 17—19.

— Дальші виклади в Товаристві „Зоря" у Львові. В неділю 16. лютого ц. р. буде виголошений виклад на тему: „Міщанство і його роля у відродженні культури". В неділю 23. лютого ц. р. виголосить виклад проф. д-р Іван Кучер на тему: „Джемс Ват, винахідник парової машини" (в 200-і роковини народин — 19. І. 1736 р.). Початок викладів: год. 12-та вполудне в салі Товариства при вул. Вірменській ч. 25.

— Концерт, що мав відбутися дня 12. лютого ц. р. у Великому Театрі з приводу святкування роковин проголошення незалежности України, не відбудеться з незалежних від Управи Українського Центр. Комітету причин, про що повідомляє нас Управа У. Ц. К.

— „Гіпноза". Заходом Центрального Жіночого Кружка У.К.С. виголосить у пятницю 14. лютого ц. р. в год. 5. попол. в домівці Марійського Т-ва Пань, вул. Руська ч. 10, п. Матейко Катря, студ. фільософії, реферат на тему: „Гіпноза". До численної участи запрошує членів і гостей Управа.

— „Вифлеємська Ніч" у Василіянках. Заходом Комітету будови церкви СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95. відбудеться в салі монастиря у днях 15. і 16. ц. м. сценічна вистава І. Луцика „Вифлеємська Ніч". Перша вистава для шкільної дітвори і молоді відбудеться в суботу, 15. ц. м. від год. 4. попол., друга вистава для запрошених старших громадян в неділю, 16. ц. м. від год. 5 попол. Режисер: Іван Олексин, музичний ілюстратор др Б. Кудрик, диригент др В. Масюк.

— В Укр. Лікарському Товаристві, Підвалля 7, відбудуться в пятницю 14. лютого сходини членів з рефератом Др. С. Парфанович п. з.: Залишки ложиська після пологів.

— Протиалькогольна виставка. Суспільна обезпечальня у Львові організує широку вуличну печальну, а саме протитуберкулічну, протиалькогольну і фахових недуг. Минулої суботи відбулося відкриття такої протиалькогольної виставки в будинку суспільної обезпечальні у Львові, ріг вул. Фредра і вул. Баторія, а то у звязку з „Тижнем тверезости" в Польщі. Вистава обіймає 10 великих вікопних вітрин, в яких представлено барвними картинами всі шкідливі впливи алькоголізму на тіло і душу людини. Артистичні картини виконані ручно і були нагороджені на конкурсах пропагандових афішів. Між поодинокими образами находяться афоризми найбільших світових мислителів.

— Батькам та опікунам шкільної молоді до відома! Час здавати іспити до гімназії нового типу вже недалекий. У цьому шкільному році всі учні 6-ої і 7-ої кляси народніх шкіл, що хочуть продовжувати науку в гімназії, мусять уже в першій половині червня зголоситися до іспиту. Бажаючи дати всім дітям найкраще фахове й совісне підготування до цього іспиту, філія „Учительської Громади" (станова організація учителів середніх шкіл у Львові) влаштовує спеціяльні лекції для цієї молоді. Радимо батькам та опікунам скористати з цієї нагоди та прислати до нас дітей. Тимбільше, що в попередньому році всі батьки мали це вдоволення, що їх діти, які користали з цих лекцій здали поголовно вступні іспити з добрим успіхом. Приймати будемо наперед учнів 6. і 7. кл. нар. шкіл, але може бути принята також молодь із ріжним приготуванням, оскільки викажеться відповідним знанням. Зголошення приймає: в днях: 17., 18., 19. і 20. ц. м. Управа лекцій в гр.-кат. Малій дух. Семинарії, вул. Сикстуська 39 а (партер) від 3—4 год. попол.

— На безробітних. Громадянський комітет, що влаштував минулого тижня грошеву збірку на безробітних, зібрав до пушок на вулицях поверх 10 тисяч зол. Крім того на рахунок Міської Каси Ощадности вплинуло 30 тисяч зол. Збірка йде дальше і комітет надіється зібрати 50 тисяч зол.

— Великі морози. Температура у Сх. Галичині спадає дальше. В ночі на 11 ц. м. у Львові було 20 ст. зимна, у вівторок ранком 15 ст. У східніх повітах мороз значно більший. Гостре зимно потреває недовго, бо із південного заходу надтягає хвиля теплого морського повітря.

— Новоіменований станиславівський воєвода Мечислав Стажинський почав урядування з днем 11. лютого ц. р.

— Кількадесять відморожень у Львові. У вівторок 11. лютого ц. р. температура обнизилася до 22. степенів. У полудне дещо потепліло. Ратункова стація перевязала коло 70 особам відморожені руки, ноги, вуха і носи. Найбільше потерпіли від морозу вуличні продавці, робітники, візники і шкільна молодь та поліцаї.

— Під замітом зловживань. З наказу прокуратури арештовано у Винниках біля Львова мґ-ра Ярослава Левицького, місцевого віцебурмістра і директора кредитового товариства. Арештованому закидують ріжні неправильности, яких мав допуститися в цьому товаристві та при будові школи.

— Львівська хроніка. Воєвідський уряд поширив заборону вуличної продажі на вулиці Галицьку, Боїмів, Сербську і Ринок. — У звязку з аферою д-ра Бр. Овчарського, який після самогубного атентату лічиться у шпиталі, арештовано Петра Климкова, власника бюра посередництва при вул. Валовій.

— Спалили церкву. В селі Сідому, пов. Самбір вибухла 4. ц. м. досвіта у деревляній церкві пожежа і знищила її майже до тла. Вогонь спричинили злодії, що вкрали церковну скарбону з готівкою 120 зол. Деревляні стіни злочинці обляли нафтою чи бензиною, а крім того по кутах церкви розложили з церковних риз і книг вогонь, такщо полумінь обняла відразу цілу церкву. Тої самої ночі постинали голови всім фігурам святих, що стоять при дорозі від Сідого до Дублян. Справою занялася поліція.

— За міліонові зловживання. У самбірському суді запав присуд у процесі з приводу міліонових зловживань на терені нафтового басену. При застосуванні амнестійного закону засуджено: адв. д-ра Германа Кавфмана на 4 роки вязниці, промисловця Адольфа Парізера на 2 і пів року вязниці, д-ра Едм. Шелінського на 2, банкового урядовця Юркевича на 2 і б. скарбового урядовця Бодзьоха на 9 місяців вязниці.

— Краєва хроніка. На дорозі між Винятинцями і Лісичниками пов. Заліщики впав перед кількома днями метеор, причому освітив ярким світлом цілу околицю. — На терені м. Станиславова поліція перевела облаву й придержала 36 мужчин під закидом ріжних злочинів і 7 жінок під закидом ширення заразливих недуг. — Підчас лещетарської їзди біля Турки впала ученця місцевої гімназії і зломила собі ногу. —

— Поліційна панама в Пинську. З причини ріжних зловживань при військовій бранці арештовано в Пинську 20 осіб. Між арештованими находиться кілька вищих поліційних урядовців.

Подяка.

Княжі дари дістав останніми часами Комітет будови церкви при вул. Потоцького 95, а саме: Центробанк у Львові жертвував 15 тон цементу варт. 700 зол.; Високопреосвящ. Юлія Федевич з Черневи готівкою 500 зол.; Вп. Ковальська зі Львова 200 зол.

Не маємо слів, щоб висказати Вповажненим Жертводавцям належну подяку. Нехай Всевишній благословить їх за їх добром!

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ ЦЕРКВИ:

О. Ю. Дзерович, голова Гр. Ганулик, секретар

— З Польщі. На університетській клініці у Вильні померла на серцеву недугу голосна польська артистка Зуля Погожельська. Була донькою лікаря з Криму і до Варшави приїхала після большевицької революції. — В останніх двох роках арештовано у Варшаві майже тисячі жебраків і волоцюгів, з того 614 жінок. — У селі Паржневічки пов. Пйотрків згоріла загорода Луки Жарського, причому згинула його 22-літня жінка, 4-літня донечка і півроку син.

— Стріли на польсько-румунському кордоні. Часто довідуємося про обстріли селян, що живуть на пограничній смузі Черемоша, при тім падуть і невинні жертви. Колись цвило, правда, пачкарство, але вже минули його часи. Збідніле населення не має потреби заграничного товару. Тепер переходять тайно кордон не пачкарі, але безробітні. І вони падуть жертвою обстрілу, або засудові військового трибуналу. Таке сталося з безробітним гуцулом Дмитром Куренцом (родом із Косова), що перед тижнем переступив цей кордон. Тяжко раненого відвезли до черновецької лічниці, а звідтам піде він буть перед військовий суд у Ясах.

— Ріжні вістки. В Египті згоріло село Багра, причому згинуло 10 осіб а 20 тяжко попечено. — Фільмова артистка Марлена Дітріх хоче, як повідомляє чеська преса, купити земельний маєток на Мораві й осісти там постійно. — Німецький письменник Тома Ман, що живе на еміграції, зрікся німецького громадянства і більше до Німеччини не поверне. — У Зл. Державах живе 11 і пів міліона безробітних. — Над Азорськими островами перейшов сильний буревій, що завалив частину порту Понта Дельґада а в інших містах наробив великої шкоди.

— Добра рада. В теперішній порі стрічаєте знайомого і приятеля, що кашляє і чихає. На це ви кажемо: „На здоровля". Але що їм це поможе? Тоді не було би сказати: „Приятелю, ти перестудився, візьми аспірину і положися до ліжка". Така рада вже була би доброю радою.

ДИВОГЛЯДИ.

ШЛЮБНІ ОБРУЧКИ НА ЛІЦИТАЦІЇ

У купелевому місті Нюпорт проголосили ліцитацію шлюбних обручок. Обручки ці найшлись за останні роки в ріжних місцях: лазничках, пляжі, готелях, салях до танців. Власники порозїздились по світі і вже нема змоги їм звернути обручок. Люди, які вірять у забобони радо спішать з ліцитації, бо дістануть обручки по дуже дешевих цінах, ще й від щасливих подружніх пар

Спорт.

КОМУНІКАТ СПОРТОВОГО РЕФЕРАТУ У. С. С.

Перше число нового часопису У. С. С. „Спорт" появиться дня 12. лютого ц. р. „Спорт" є офіціяльним органом У. С. С., тому до нього відносяться рішення Спортової Ради про обовязкову кольпортажу часопису у У. С. по 10 прим. на міські товариства і по 5 на сільські під правом звороту. — Цей комунікат обовязує всіх членів У. С. С. так, якби появився в урядових вістях Спортової Ради.

ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ БІГ НА 12 КМ.

Внутрішньо-клюбові змагання філії К. Л. К. у Львові в бігу на 12 км. для змагунів відбудуться в пятницю 14. ц. м. Збірка змагунів в год. 13.15 на останнім пристанку 10-ки (Замарстинівська рог.). Старт в год. 14 в брюховицькім лісі. Рівночасно відбудуться також відзнаку справности К. Л. К. До змагань можуть стати всі члени філії. Зголошення: в середу 12. ц. м. у мівці і на місці.

Змагуни мусять піддатись лікарським оглядинам. Спортова лікарська порадня отворена щоденно крім неділі від год 15—16. (Холоровського 15). Без лікарського свідоцтва змагунів не допустять до змагань.

„ДОВБУШ" НЕ БЕРЕ УЧАСТИ В ОЛІМПІЯДІ

Ще в минулім році подало було „Діло" (в місячнику „Часом") вістку про участь У. С. Т. „Довбуш" в Олімпійських Іґрищах. Ту вістку передрукувала українські часописи в краю та в Америці.

Ця вістка не відповідає дійсності. „Довбуш“, правда осягнув осінне мистецтво копаного мяча (Буковини), але не має ще розвинених інших ділянок (секція лещетарів і легкої атлетики щойно заснована). А на світові змагання сили „Довбуша“ далеко невідповідні, не тільки під оглядом спортовим, але й очевидно матеріяльним.

Врештою у румунських умовинах „Довбуш“ не може так легко самостійно виступати. Адже перед роком заборонила була влада навіть „довбушанські ігрища“, що входили в програму свята Федьковича. Заборона прийшла тому, що на ті спортові змагання запрошено львівську „Україну“ та ужгородську „Русь“. Боялись „ірредентизму“.

Окрім цього організаційний Комітет Олімпійських ігрищ (до котрого звертався за інформаціями один член „Довбуша“), відповів, що лише „всеукраїнський спортовий союз“ (українців зі всіх займанщин) може бути визнаний як представник українського спорту“.

Чи можливо булоб такий союз створити?

О-ко.

IV. ЗИМОВІ ОЛІМПІЙСЬКІ ІГРИЩА.

У понеділок, 10. лютого ц. р. відбувся олімпійський штафетовий біг 4 × 10 км. Це була небуденна імпреза. Організація бігу була знаменита. Змагуни стартували з Кохельбергу, віддаленого 1 км. від стадіону так, що перші змагуни кожної штафети мусіли зробити не 10, але 11 км. Траса мала вигляд 8-ки; перший і третій бігун ішли першою ключкою, другий і четвертий — другою. Друга ключка була значно трудніша, повна небезпечних закрутів. Мета була на стадіоні, де зібралося 8 тисяч глядачів. Снігові умовини погіршились, під кінець бігу почав падати сніг.

Старт почався в год. 9,02 рано. Перший їхав фінляндець Нурмеля, за ним норвежець Гаген, на третім місці німець Дойбер, за ними чех Муссіль, італієць Джерарді, швед Бергер, поляк Гурський, австрієць Реснер, югославянин Кнаф, француз Женер, американець Торрісен, лотиш Даболінс, японець Ямада, болгарин Кочов, румун Захарік і турок Ерцес.

На першім контрольнім пункті являється перший норвежець Гаген. У другій зміні наперед висунулися норвежці. В цьому етапі висуваються німці. Біжить найкращий німецький лещетар Богнер, що місце Німеччини пересунув з 10-го на 7-ме. Під кінець другого етапу на першому місці тримається Норвегія, за нею йде Швеція, Фінляндія, Італія, Чехословаччина, Польща, Німеччина, Франція, Америка, Австрія, Югославія, Японія, Болгарія, Латвія, Румунія. Туреччина далеко позаду.

В третьому етапі йде завзята боротьба між Норвегією і Фінляндією. Хоч норвежець виcтартував з великою перевагою, всеж таки фінляндець Яскде наступає йому на пяти. Швед біжить третій, за ним італієць і чех. Поляка минає знаменитий німецький бігун Леопольд забираючи йому шесте місце.

Прийшов четвертий етап. Здавалося, що Норвегія втримається на першім місці. Тимчасом несподівано звитається феноменальний фінляндський змагун Яльканен, що зводить завзятий бій з норвежцем Іверзеном. Метер за метром добуває він і врешті, під велике захоплення глядачів минає норвежця, здобуває перше місце і золоту медалю.

Висліди четвертого етапу такі: 1) Яльканен (Фінл.) 39.14; 2) Іверзен (Норв.) 40.42; 3) Накобо (Швеція) 40.01; 4) Каценбахер (Італія) 43.16; 5) Сімунек (Чех.) 42.25; 6) Целлер (Нім.) 42.26; 7) Чех (Польща) 44.43; 8) Бавман (Австрія) 43.16; 9) Жакомі (Франція) 45.49; 10) Смолей (Югосл.) 45.51; 11) Сантр (Амер.) 47.36; 12) Табано (Японія) 47.35; 13) Рікстонш (Латвія) 48.03; 14) Клебекер (Румунія) 51.59; 15) Єков (Болг.) 51.

КЛЯСИФІКАЦІЯ ШТАФЕТОВОГО БІГУ ТАКА:

1) **Мистець Олімпіяди — Фінляндія 2.41,33**; 2) Норвегія 2.41,39; 3) Швеція 2.43,03; 4) Італія 2.50,05; 5) Чехословаччина 2.51,56; 6) Німеччина 2.43,54; 7) Польща 2.58,50; 8) Австрія 3.02,48; 9) Франція 3.03,33; 10) Югославія 3.04,38; 11) Америка 3.06,26; 12) Японія 3.10,59; 13) Латвія 3.26,06; 14) Румунія 3.27,50; 15) Болгарія 3.29,39. Туреччина відступила від штафети.

ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

В понеділок відбулися такі гаківкові змагання:

ШВАЙЦАРІЯ — ІТАЛІЯ 1:0.

АВСТРІЯ — ЛАТВІЯ 7:1 (4:0, 0:0, 3:1). Австрійські змагуни мали весь час перевагу.

СОВГАРСТВО.

Від трьох днів відбуваються змагання у фігуровій їзді мужчин. У змаганнях має перше місце австрієць — Шефер, далі йдуть: Щерп (Англ.), Баєр (Нім.), Тен (Анг.), Каспар (Австр.), Тертак (Мад.), Касегава (Японія), Ніканев (Фінл.).

У вівторок відбулися такі змагання: Австрія — Швеція, Чехословаччина — Америка, Німеччина — Мадярщина, Канада — Англія. Середа: Канада — Мадярщина, Чехословаччина — Швеція, Англія — Німеччина й Америка — Австрія. Вечором закінчиться рунда такими змаганнями: Мадярщина — Англія, Америка — Швеція, Чехословаччина — Австрія й Канада — Німеччина.

Що дає 35-та Державна Льотерія.

Вайшли ми в період 35-ої Державної Льотерії. Тягнення І-ої кляси тої льотерії розпічнеться вже 20-то ц. м., отже не від речі буде розглянути плян і застановитися над тим, які користи приносить він грачам.

Згідно з постійним змаганням до досконалення умов, у яких відбувається в нас льотерійна гра, Генеральна Дирекція Державної Льотерії й тим разом увела деякі зміни, що в практиці виявляться дуже важливими для грачів; іде тут передовсім про так звані „серійні виграні.

Досі — як відомо — у IV. клясі, після закінчення нормального тягнення, увінчаного тягненням головної виграної в сумі міліона золотих, до трьох днів відбувалося ще тягнення пятьдесяти золотових „виграних потішення“. Почавши від 35-ої Льотерії, ці виграні в кількости 19.500, будуть признані всім тим льосам IV-ої кляси, що їх числа будуть кінчатися на ту саму цифру, на яку буде кінчатися число льосу, що на нього дня 25. травня ц. р. впаде головна виграна — міліон золотих. Одначе, якщо на такий льос у четвертій клясі — перед або після тягнення міліона — вже впала якнебудь інша виграна, то 50.— золотих дістане льос, з найближчим вищим числом, на який не впала ніяка виграна. Ту саму суму дістане льос з найближчим вищим числом від числа, що на нього впаде міліон. Одначе якби й на те останнє число впала виграна, то 50.— зол. дістане найближче з черги вище число.

Для прикладу подивимся, як виглядало би застосування тої іновації до IV-ої кляси 34-ої Льотерії. Відомо, що міліон золотих упав у тій Льотерії на ч. 44794. Отже всі числа льосів, що кінчаться на чвірку, є також число 44795, повинні би дістати по 50.— золотих. В випадку, якби на одно з тих чисел уже впала вища виграна, то замість нього 50.— зол. дістав би льос з найближчим вищим числом. Слід зазначити, що найближчою до зера цифрою є одиниця, отже найближчим числом найвищого числа льосу буде теж число 1.

В той спосіб 50-золотові виграні в четвертій клясі перестали бути виграними потішення, і прибрали назву „серійних виграних“.

Поза міліоном, що становить головну виграну четвертої кляси й очевидно цілої Льотерії, кожна кляса має свої власні головні виграні, кожна по 100.000 золотих. В першій клясі їх є одна, у другій — дві, в третій — три; в четвертій клясі вони, щоправда, перестають бути головними виграними, але їх кількість зростає до чотирьох. Далі є виграні по 50.000 золотих, 30.000 золотих, 25.000 золотих, 20.000 золотих, 10.000 золотих, 5.000 золотих, 2.000 золотих, 1.000 золотих і сотні й тисячі менших. Загалом у І-ій клясі є 13.000 виграних за 1.418.700 золотих, у ІІ-ій клясі — 10.000 за 1.712.750 золотих, у ІІІ-ій клясі — 8.000 за 2.120.050 золотих, і в четвертій клясі — 75.164 за 18.910.200 золотих.

Незалежно від чотирьох тягнень для кожної окремої кляси на взір „різдвяних“ і „великодних“ тягнень у 35-ій Льотерії впроваджено безплатне додаткове поваканційне тягнення. Дня 27. серпня ц. р. буде вильосовано 2.000 виграних на суму 408.300 золотих; найбільша виграна 20.000 золотих. Виграні поваканційного тягнення будуть вильосовані зпоміж тих звоїв, з числами льосів, що залишились у колі після скінченого тягнення IV-ої кляси; вони будуть признавані виключно тим числам, що їм не були признані серійні виграні.

Як бачимо, плян 35-ої Льотерії представляється дуже заохочуюче для всіх, що візьмуть у ній участь.

При нагоді хочемо ще подати кілька вияснень на запит грачів, спрямовані за посередництвом преси або безпосередньо до Генеральної Дирекції Державної Льотерії. Є, нпр., особи, що не здають собі справи з додатніх сторінок повороту до кола льосів, витягнених в одній з перших трьох кляс, у припущенні, що цей факт зменшує шанси грачів, бо дістає кількість звоїв все на тім самім поземі. Отже не слід забувати, що перед впровадженням повороту чисел до кола, Генеральна Дирекція Державної Льотерії мусіла емітувати певну, досить значну, кількість льосів понад здогадну можливість розпродажі, щоби витворити запас для тих грачів, котрі, вигравши в одній з кляс, хотіли також грати у дальших клясах. Тепер, замість емітовання тої надвижки, практикується поворот до кола. Завдяки тій реформі грачі зискали передовсім те, що не мусять платити за ті кляси, в яких не грають. Бо якщо раніш на число „X“ упала виграна, а грач хотів грати далі, то мусів купити льос з іншим числом і мусів платити за всі попередні кляси, хоч не брав участи в льосуванні. Можливу виграну за час, коли цей льос спочивав у колектора, забирав, очевидно, цей останній. Тепер такі випадки виключені, грач платить завжди лише в відношенні 40.— зол. за цілий льос і клясу, в його шанси виграння є завжди однакові.

Щодо впровадження пятьдесятизолотових виграних, то непорозуміння часто виникає внаслідок сугестіонування деяких грачів поняттям „ставки“. Власне тому, що названня деяких виграних „ставками“ дозволяло на довільну інтерпретацію того поняття, цю назву змінено спочатку на назву „найнижча виграна“, але в останнім часі й ту назву перестала вживати Генеральна Дирекція Державної Льотерії.

Назва „ставка“ була взагалі нельогічна, бо її вживано до 25-ої Льотерії виключно до виграних різної величини; до 100 зол. в І-ій клясі, до 150 золотих у ІІ-ій, до 200 золотих у ІІІ-ій і т. д., бо вона відповідала ціні льосу до слідуючої кляси, але почавши від 26-ої Льотерії, ця назва вже нічому не відповідала.

Найнижча виграна І-ої кляси, яку тоді називано „ставкою“ була 100 зол., або 80 золотих нетто. Хто хотів грати далі, то за льос до найближчої кляси платив 80 зол.; в другій клясі вигравав нетто 120 зол. і стільки само платив за льос до ІІІ-ої кляси і т. д. Від 26-ої Льотерії грач, що в тих самих умовах вигравав у І-ій клясі нетто 80 зол. (ставку), за льос до слідуючої кляси платив лише 40.— зол., себто йому лишалося 40 золотих, або міг собі сказати, що грав за дармо в двох клясах; виграючи в ІІ-ій клясі, грав дармо в трьох клясах і т. д.

Додатня сторона тої реформи, впровадженої в 26-ій Льотерії, є цілком очевидна, якщо візьмемо під увагу, що від 26-ої до 33-ої Льотерії включно вона принесла грачам ощадність у сумі 13.924.960 золотих.

А саме: беручи під увагу всіх тих, що вигравали у тих льотеріях, клясах від першої до передостанньої, т. зн. ІІІ-ої в чотирьохклясовій Льотерії і IV-ої в пятьохклясовій, покажеться, що не кожнім виграним льосі ощадність була: в І-ій клясі — 40 зол., в ІІ-ій клясі — 80 зол., в ІІІ-ій клясі — 120 зол., а в IV-ій клясі пятьохклясової Льотерії (26-та і 27-ма Льотерія) — 160 золотих. Цей результат далося осягнути завдяки тому, що впроваджено поворот льосів до кола.

Другою причиною хибних обчислень, у звязку із впровадженням пятьдесятьзолотових виграних є те, що беремо під увагу не одну клясу, як слід було би, але одночасно всі чотири кляси разом цілої Льотерії. Бож у відношенні до цілої Льотерії навіть виграні 100 зол. у І-ій клясі, 150 зол. у ІІ-ій клясі і т. п., що завжди існували й існують, булиб теж програними. Виграючи 50 золотих, грач отримує ціну льосу до найближчої кляси, колиж і того не виграє, то, бажаючи купити льос, мусить виложити відповідну суму з власної кишені.

Розуміючи, як можна було би впровадити для грачів більші шанси, Генеральній Дирекції прийшла на думку давніша „ставка“, що полягала на тім, що грач діставав лише ціну льосу до найближчої кляси. Оптично маємо враження, що давня „ставка“ була вища від теперішньої 50-золотової виграної, одначе в дійсности наслідок є той самий. Отже без страти, чи то для Генеральної Дирекції, чи то для грача, можна було побільшити кількість виграних, бо грач сам для себе тримає заміжний льос.

Врешті кілька слів про потручення з виграних. Мета Льотерії є подвійна: першим і найважнішим її завданням є охорона суспільности перед надмірним газартом і перед замірами різних ошуканських махінацій; другим побічним завданням Льотерії є збільшення доходів держави. Власне цю останню мету має на увазі потручення від виграних тих 20 проц. для Скарбу.

В цивілізованім суспільстві хіба не знайдеться ніхто, хто мав би сумнів, що найбільш раціональним засобом поповнювання скарбових кас є накладання відповідних податків. Можна бути сторонником тих чи інших метод або систем, але конечність оплачування податків для заспокоєння державних потреб є для кожного ясна. Отже є слушною річчю, що коли оподатковано зарібок за людську працю, то й гра на Льотерії є теж оподаткована. І треба памятати, що тих 20 проц. є єдиним оподаткованням виграної, що ніяких інших оплат з цього приводу побирати не вільно. Одначе позатим й колектор мусить діставати провізію від продажі за свою працю і мусять бути покриті кошти адміністрації.

На закінчення пригадуємо, що всякі чинности звязані з тягненням відбуваються явно й публично. Явним є всипування звоїв до кол перед першою клясою кожної Льотерії й досипування тих чисел, що вертаються до кола; явним є теж само тягнення, а печатання й здіймання печаток з кол теж відбувається публично. Отже кожний може прийти на салю тягнення й особисто приглянутися до тих чинностей.

Шахи.

СОКІЛЬСЬКЕ ШАХОВЕ ПЕРШЕНСТВО ЛЬВОВА.

Сокіл IV — Сокіл V 4:6.

У дальших міжгніздових змаганнях Сокіл V (Замарстинів) осягнув перевагу 2-ма точками над своїм суперником. У найближчу неділю відбудуться змагання: Сокіл-Батько — Сокіл IV в Соколі IV і Сокіл III — Сокіл V у Соколі III (в год. 11-ій рано).

Нові книжки й журнали.

PŁOMYCZEK, tygodnik dla młodszych dzieci. Warszawa, 3. lutego 1936. R. 20, № 21

Листування Редакції.

Вп. Дописувачів просимо писати чітко й виразно і тільки по одній стороні паперу.

Театри.

Український Молодий Театр під арт. пров. В. Блавацького.

Коломия — саля Щадничої Каси.

12. II. „Дума про Нечая“.
13. II. „Шан-Тонг“.
14. II. „Маріюс“.

З Коломиї театр загостить до Городенки. Режисерія театру викінчує постанову релігійної містерії п. н. „Голгофта“.

Великий Міський Театр.

Середа, 12. II. год. 8. веч. Аб. 10. „Пер Гінт“.

Четвер, 13. II. год. 8. веч. Опера „Мадам Батерфляй“.

Пятниця, 14. II. год. 8. веч. Аб. 10. „Пер Гінт“.

Театр Різнородностей.

Нечинний.

Кіна.

АПОЛЬО: „Амфітріон“, „Тайни Пекару“.

АТЛЯНТИК: „Все місто говорить про це“.

ВАНДА: „Шпіон ч. 13“, „Чар віденського вальса“.

ҐРАЖИНА: „Кохаю всі жінки“ (Я. Кепура).

КАСІНО: „Мельодія великого міста".
КОЛІСЕЙ: „Всі люди вороги", ревія: „Що любать жінки"
КОПЕРНИК: „Катерина" (Фр. Галь)
МАҐУСЕНЬКА: „Гроші", „Бунт звірів".
МІРАЖ: „Московські ночі", „Бастер як ванекін".
МУЗА: „Сон літньої ночі" на осн. Шекспіра.
ПАН: „Фаін і Фави як індійські піхотинці", „Віденські ночі".
ПАКС: „Петрусь" із Фр. Галь.
ПАЛЯС: „Дівча з Будапешту".
РАЙ: „Мушу бути молодий".
СВІТ: „Юдка".
СТИЛЕВЕ: „Наше сонічко" (Шерлі Темпль) і ревія".
ТЕПЧА: „Ф. 13. Ескадрона юнаків".
ТОН: „Ельна армія" (комедія).
УТІХА: „Все для перемоги" й ревія.
ХИМЕРА: „Бура над світом".

Фотоплястікон.

(пл. Марійська 5.)

Азія — Аннам, Сіям

Закордонне радіо.

Середа, 12. лютого 1936.

Відень (506,8) 16.45 Сучасні австр. композитори, 19.35 Симф. концерт, 22.10 Концерт, **Кошиці** (259,1) 16.10 Концерт, 20.15 Пісні гірських волоцюг, **Мор. Острава** (293,5) 18.00 Нар. пісні, 19.25 Легка музика, **Прага** (470,2) 11.05 Що давніше співала Прага, легка музика. 20.05 Концерт, **Париж** (1648) 13.15, 18.30 Концерт, 21.45 „Ревізор" комедія Гоголя, **Білгород** (437,3) 13.15 Пісні, 16.20 Концерт, **Берлін** (356,7) 8.30 Музика, 14.15 Популярні мельодії, 16.45 Грасмо та співаємо, 20.44 Концерт, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика 16.00 Пісні на альт у супр. альтівки, спів, **Ляйпціґ** (382,2) 16.30 Нім. пісні (1 ольт, сопр.), 22.40 Твори Вольф-Ферарія, **Мінхен** (405,4) 20.45 Нар. музика, **Будапешт** (549,5) 13.30 Концерт, 18.30 Легка музика, 20.10 Концерт орх., **Мілано** (368 6) 11.30 ріо, 19.20 Легка музика, 20.35 Камер. концерт, скрипка, форт., **Рим** (420,8) 13.10 Концерт орх., 20.35 „Любовний напиток" оп. Доніцетія.

Четвер, 13. лютого 1935.

Відень (506,8) 12.00, 13.10 Концерт, 15.40 Спів, 17.30 Фортепіян, сопран, 22,10 Вагнерівський концерт (симф. орх., хор, сольо), **Братислава** (298 8) 17.50 Спів, 20.10 Татранські пісні, **Кошиці** (259,1) 17.40 Словацькі нар. пісні, **Мор. Острава** (269,5) 17.30 Спів, 18.10 Нім. авдиція (італ. концерт), **Прага** (470,2) 17.15 Форт. ресіталь, 19.10 Концерт, **Париж** (16,8), 18.00 „Мізантроп" ком. Мольєра, 20.00 Для дітей, 21.45 Концерт симф. орхестри, **Білгород** (437,3) 17.00 Спів, 20.00 Симф. концерт, **Берлін** (356,7) 10.15 Нар. пісеньки, 16.00 Природа в пісні — вок. концерт, 17.00 Сучасна музика, 20.10 „Ду майн Берлін", вес. муз. авдиція, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 14.00 Музика, 16.00 Концерт, **Ляйпціґ** (382,2) 16.20 Класична віольонч. музика, **Мінхен** (405,4) 9.05 Легка музика, 17.00 „Катер. Мур." обр. із життя комп. Крайслера з муз. Гофмана та Шумана, 20.10 „Викрадення із Сераю" оп. Моцарта, **Будапешт** (549,1) 18.20 Мадярські нар. пісні, циг. орх., 22.00 Солісти — форт., спів. **Мілано** (368,6) 11.30 Популярна музика, 17.15 вок. концерт (сопр., баритон), 20.35 „Юлій Цезар" оп. Малип'єро, **Рим** (420,8) 13.10 Оперетков мельодії, 17.15 інстр.-вок. концерт, 20.35 „Весела вдовиця" оп. Легара.

Пятниця, 14. лютого 1935.

Відень (506,8) 10.20 Концерт бажань, 16.20 Ловецькі пісні, 17,30 Солісти, 19.50 „Королівські діти" оп. Гумпердінка, **Братислава** (298,8) 18.30 Нар. пісні в пятьох мовах, 20.05 Концерт слов. фільг. орх., **Прага** (470,2) 15.00 Концерт, 16.10 Сальон. квартет, 17.10 Тріо ц-дур Бетовена, 19.05 „Льогенгрін" оп. Вагнера, **Париж** (1648) 13.15 Концерт симф. орх., 17.00 Камер. музика, 21.00 Фляндрійські пісні, 21.45 „Жан, Жанет е Жанетон" ком. оп. Лякома, **Білгород** (437,3) 11.00 12.00 Концерт, 16.10, 19.50 Нар. пісні, **Берлін** (356,7) 8.30 Музика, 14.15 Улюблені вчор. мельодії, 16.00 Вес. авдиція, **Кеніґсвустергавзен** (1571) 8,30 Музика, 16.00 Пісні Брамса, Ґріґа, Франка, 18.30 Віольончеля, гітара, форт., 20.10 Орх. концерт, **Кельн** (455,9) 21.00 Брамсові твори, **Ляйпціґ** (382,2) 18.00 Танки та пісні народів (спів, муз.), 20.10 Нім. мистці — симф. орх., **Мінхен** (405.4) 14.10 Легка музика, 21.30 Два фортепіяни, **Будапешт** (549.5) 13.30 Циг. музика, 17,30 Лістові твори, 19.30 Опера, **Мілано** (368.6) 13.10 Популярна музика, 21.00 Симф. концерт, **Рим** (420.8) 17.00 Трансм. з акад. св. Сесилії, 22.15 Всячина й танк. музика.

Львівське радіо.

Середа, 12. лютого 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл. **10.00 Богослуження з Успенської Церкви у Львові**, 11.57 Сигнал часу, 12.04 Полудневий денник, 12.15 Гутірка: Домашня бібліотека, 12.30 Велике попурі з мельодій Ів. Штравса, 13.25 Домашнє господарство, 13.35 Концерт бажань, 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Великі артисти у звуковому, з гр. пл., 16.00 Велика країна на малих островах — Англія, гутірка для ст. дітей, 16.20 Емг. Гесенс: Концерт на обой з фортепіяном 16.45 Гутірка музика зі слухачем радія, 17.00 Краса нашої провінції, 17.20 Шлеські пісні, 17.50 Огляд закорд. гумору, 18.00 Репортаж із Гарміш Партенкірхен, 18.20 Літер. нарис, 18.45 Пучіні: „Манон Леско" з гр. пл., **19.00 Сучасна українська різьба, відч. Сергія Литвиненка**, 19.20 Реклям. концерт, 19.35 Репортаж із Гарміш-Партенкірхен, 19.50 Актуальний репортаж, 20.00 Авдиція в честь марш. Пілсудського, 20.45 Веч. денник, 20.55 Із суч. Польщі, 21. Творчість Фр. Шопена, 21.35 Від Асника до Стафа (Еропітяни) 21.50 Чесна й нечесна конкуренція, 22.00 Репортаж із Гарміш-Партенкірхен, 22.35 Спорт. вістки, 22.40 Танк. музика, орх.

Четвер, 13. лютого 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7.20 Ранішній денник, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Муз.-вок. поранок, 13.000 Хвилина Ф. Мендельзона з гр. пл., 13.25 Домашнє господарство, 13,30 Оперові фрагменти з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Легка музика, спів, 16.00 Гутірочка Старого Доктора, 16.15 Форт. ресіталь, 16.45 Нар. пісні — хор, 17.00 Про поміч у самоосвіті, 17.15 Скрипковий ресіталь у супр. форт., 17.40 Про книжку І. Булгака „Естетика світла", 17.50 Нар. капеля, 18.30 Молитва, 18.40 Турист. інформатор, 18.45 Легка музика з гр. пл., 19.00 Про малярство та його основи, 19.20 Реклям. концерт, 19.35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Акт. гутірка, 20.00 Нас двох і один смокінг — вес. муз. авд., 20.45 Веч. денник, 20.55 Протилет.-газ. оборона, 21.00 Театр Уяви: „Крила", 21.35 Пісні в вик. Ір. Ґалейської, 21.55, 22.35 Трансм. із Гарміш-Партенкірхен, 22.40 У вирі вальса, муз. репортаж.

Пятниця, 14. лютого 1936.

6.30 Ранішня авдиція, 6.50, 7.30 Музика з гр. пл., 7,20 Ранішній денник, 7.55 Трохи інформацій, 8.00 Для шкіл, 11.57 Сигнал часу, 12.03 Полудн. денник, 12.15 Нічна виправа — обр. із життя Мих. Коперника для ст. дітей, 12.40 Римський-Корсаков: „Шехерезада" з гр. пл., 13.25 Домашнє господарство. 13,30 З ринку праці, 13.35 Легка музика з гр. пл., 15.15 Експорт, 15.20 Біржа, 15.30 Концерт, 16.00 Для хорих, 16.15 Концерт орх., 16.45 Для дітей: Природа в лютому, 17.00 В астроном. обсерваторії, 17.15 Хвилина поезії, 17.20, 22,30 Із Гарміш-Партенкірхен, 18.05 Концерт хору, форт., орх., 18.30 Програмова скринька, 18.40 Сусп. хвилина, 18.45 „Любовні пісоньки із бабусиного памятника" у вик. драм. арт. Я. Страхоцького, 19.00 Карнавал у давньому Львові, 19.20 Реклям. концерт, 19,35, 19.40 Спорт. вістки, 19.50 Бюро студіїв розмовляє зі слухачами, 20.000 „Приповідковий монольоґ" Свят. Карпінського. 20.10 „Льогенгрін" оп. Вагнера (в скороченні) у вик. Вермінської, Ронської, Велінського, Мосаковського, Міхаловського, Лучая й орх.; у перерві ок. 21.00 Веч. денник, 21.50 Із сучасної Польщі, 22.35 Техн. скринька, 22,50 Танк. музика.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5.20—5.22.

Нім марка 1·45—1·55, фр. франки 34.90 35·10, шв. франки 172.50 –173·25, фунти стерлінги 26·15—26·30, австр. шілінги 98.00—100.00, чеські кор. 19.50 –20.00, рум. леї 26.00—28.00, італ. ліри 32.00—35.00.

Золото: Доляри 9.02—9.06, Рублі 4.75—4·85, Фр франки 34.50—35·0, Корони 36.40—37.00 Дукати 83.00—83.80; 1 грам золота 5.93.

Срібло: Корони 0.25, Рублі 1.30, Фльорени 0.70; 1 гр. срібла 7—8 сот.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що в дні 11-го лютого п. р. кооперативам платив за: льоко Львів.

1 кг. масла десерового бльокового без опакування	2·70 зол.	
1 кг. масла десерового в бочках враз з опакуванням	2.74·50	„
1 кг. масла дес. експорт. враз з експортовим опакуванням две зачег по	2·75	„
1 л. молока від 26. XII. 1935	0·14	„
1 л. сметани	0·75	„
1 кг. яєць	3·20	„

Тенденція на масло знижкова, на молоко, сметану на яйця знижкова.

Маслосоюз повідомляє, що від 11. II. п. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Кури мол. товсті без остріг 1. кл.	1·05	зол.
Кури товсті з острогами 1. кл.	0.95	„
Індики, індички товсті 1. кл.	1.05	„
Пантарки товсті 1. кл.	1.15	„
Качки товщені 1. кл.	1.05	„

Приймає кури, качки, індики й пантарки в необмеженій кількости.

Птицю нетодовану приймає по дешевшій ціні.

Приймає нових доставців.

Радіокутик.

КОНКУРС ТАНКОВИХ ОРХЕСТР У НІМЕЧЧИНІ.

Німецьке радіо оголосило конкурс на найкращу танкову орхестру, що складалася б з 6 до 12 осіб. Метою цього конкурсу є не тільки вишукання нових орхестр, але й нових типів танкової музики німецького походження.

Елімінаційні конкурси відбувалися в поодиноких округах від 23. листопада до 31. січня. Остаточний конкурс відбудеться 6. березня п. р.

ШКІЛЬНА РАДІОФОНІЯ В АНҐЛІЇ.

Організатори анґлійської шкільної радіофонії стараються, щоб у шкільних авдиціях промовляли до молоді члени анґлійського уряду і інші видатні особи. Нпр., в 1934 р. до учнів старших клас промовляв Болдуін на тему „свободи". Також державний секретар для справ Індії промовляв до учнів загальних шкіл на тему устрою Індії.

Подяка.

Подобалося Всевишньому покликати до Себе по короткій і тяжкій недузі **Володимиру Биркову**, найкращу дружину, маму і бабцю. Прибиті горем складаємо сердечну подяку: Вп. П. Д-рові Леміщі, лікареві з Камінки Струм., який з Д-ром Ів. Мриццом не відступали ввесь час недуги від хорої.

Дякуємо священикам за відправу сумного похоронного обряду і віддання останньої прислуги: о. крилошанинові Іванові Пастернакові, о. М. Карівцеві ЧСВВ. і о. Байракові ЧСВВ, о. М. Антоневичеві, о. В. Рибалтові, Панству Адріяновичам, Панству Артимишинам і Панству Павлюкам. Зокрема дякуємо Панству Остаповичам, що здалека прибули із словами потіхи до нас. Вкінці висловлюємо щирі слова подяки місцевим Товариствам, Хорові, шкільній дітворі й усім парохіянам за звеличання сумного похоронного обряду. За виявлення устно і листовно співчуття щире Спаси-Біг.

Марія Черевко, мати. о. Іван Бирка, муж. Наталія, Олена й Іван, діти. о. Іван Березюк, о. Михайло Натірняк, зяті. Ліда, Ірина, внуки. Браття, Сестри і ціла Рідня.